

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (ένατο τμήμα)

της 8ης Σεπτεμβρίου 2016¹

«Ανταγωνισμός — Συμπράξεις — Βελγική, γερμανική, γαλλική και ολλανδική αγορά γαρίδων της Βόρειας Θάλασσας — Απόφαση διαπιστώνουσα παράβαση του άρθρου 101 ΣΛΕΕ — Καθορισμός των τιμών και κατανομή των όγκων πωλήσεων — Παραδεκτό των αποδεικτικών στοιχείων — Χρήση, ως αποδεικτικού στοιχείου, κρυφών μαγνητοφωνήσεων τηλεφωνικών συνδιαλέξεων — Εκτίμηση της ικανότητας καταβολής του προστίμου — Πλήρης δικαιοδοσία»

Στην υπόθεση T-54/14,

Goldfish BV, με έδρα το Zoutkamp (Κάτω Χώρες),

Heiploeg BV, με έδρα το Zoutkamp,

Heiploeg Beheer BV, με έδρα το Zoutkamp,

Heiploeg Holding BV, με έδρα το Zoutkamp,

εκπροσωπούμενες από τους P. Glazener και B. Winters, δικηγόρους,

προσφεύγουσες,

κατά

Ευρωπαϊκής Επιτροπής, εκπροσωπούμενης αρχικώς από τους F. Ronkes Agerbeek και P. Van Nuffel, εν συνεχεία από τους P. Van Nuffel και H. van Vliet,

καθής,

με αντικείμενο αίτημα βάσει του άρθρου 263 ΣΛΕΕ, αφενός, περί ακυρώσεως της αποφάσεως C(2013) 8286 τελικό της Επιτροπής, της 27ης Νοεμβρίου 2013, σχετικά με διαδικασία βάσει του άρθρου 101 ΣΛΕΕ (υπόθεση ΑΤ.39633 – Γαρίδες), κατά το μέτρο που αφορά τις προσφεύγουσες, και, αφετέρου, περί μειώσεως των επιβληθέντων σε αυτές προστίμων,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (ένατο τμήμα),

συγκείμενο από τους G. Berardis, πρόεδρο, O. Czúcz και A. Popescu (εισηγητή), δικαστές,

γραμματέας: J. Plingers, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 10ης Δεκεμβρίου 2015,

¹ — Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Ιστορικό της διαφοράς

- 1 Οι Goldfish BV, Heiploeg BV, Heiploeg Beheer BV και Heiploeg Holding BV (στο εξής, από κοινού: προσφεύγουσες ή Heiploeg), ανήκουν σε όμιλο επιχειρήσεων που έχει ως κύρια δραστηριότητα το εμπόριο γαρίδων και άλλων οστρακοειδών και καρκινοειδών.
- 2 Το επίμαχο εν προκειμένω προϊόν είναι η γαρίδα της Βόρειας Θάλασσας (crangon crangon), είδος γαρίδας που αλιεύεται στη Βόρεια Θάλασσα. Το μεγαλύτερο μέρος των αλιευμάτων εκφορτώνεται στη Δανία, στη Γερμανία και στις Κάτω Χώρες. Τα ως άνω αλιεύματα αγοράζονται κατόπιν απευθείας από εμπόρους που εξειδικεύονται στην αγορά γαρίδων (contract fishing) ή αγοράζονται σε δημοπρασίες στις Κάτω Χώρες (free fishing).
- 3 Στη συνέχεια οι έμποροι μεταποιούν και επεξεργάζονται τις γαρίδες της Βόρειας Θάλασσας, διαδικασία που περιλαμβάνει την αποκελύφωση, την κατάψυξη και τη συσκευασία τους. Οι έμποροι αυτοί προμηθεύουν τις προοριζόμενες για κατανάλωση από τον άνθρωπο γαρίδες της Βόρειας Θάλασσας, είτε αποκελυφωμένες είτε όχι, είτε κατεψυγμένες είτε όχι, σε καταστήματα λιανικής όπως σουπερμάρκετ, σε χονδρεμπόρους θαλασσιών, σε επιχειρήσεις επεξεργασίας τροφίμων ή σε εστιατόρια.
- 4 Στις 14 Ιανουαρίου 2003, η Nederlandse Mededingingsautoriteit (ολλανδική αρχή ανταγωνισμού, στο εξής: NMa) εξέδωσε απόφαση βάσει του ολλανδικού δικαίου περί ανταγωνισμού και του άρθρου 101 ΣΛΕΕ εις βάρος διαφόρων επιχειρήσεων και ενώσεων επιχειρήσεων δραστηριοποιούμενων στη βιομηχανία γαρίδων της Βόρειας Θάλασσας. Η απόφαση αυτή αφορούσε συμφωνίες για την ελάχιστη τιμή και περιορισμούς στην παραγωγή ως προς το διάστημα μεταξύ Ιανουαρίου 1998 και Ιανουαρίου 2000, καθώς και την παρεμπόδιση εισόδου νέων εμπόρων στις ολλανδικές δημοπρασίες γαρίδων από τον Οκτώβριο έως τον Νοέμβριο του 1999. Πρόστιμα επιβλήθηκαν στη Heiploeg BV, στην Goldfish, στην Klaas Puul & Zoon BV και στην L. Kok International Seafood BV.
- 5 Στις 28 Δεκεμβρίου 2004, κατόπιν διοικητικής ενστάσεως, ακυρώθηκαν τα πρόστιμα διαφόρων μικρών εμπόρων, μεταξύ των οποίων και της L. Kok International Seafood, ενώ τα πρόστιμα της Heiploeg BV, της Goldfish και της Klaas Puul & Zoon μειώθηκαν. Κατά τα λοιπά, η απόφαση της NMa διατηρήθηκε κατά βάση σε ισχύ με τις αποφάσεις του Rechtbank Rotterdam (πρωτοδικείου Rotterdam, Κάτω Χώρες) και του College van Beroep voor het bedrijfsleven (διοικητικού εφετείου αρμόδιου για υποθέσεις οικονομικής φύσεως, Κάτω Χώρες, στο εξής: College van Beroep).
- 6 Στις 13 Ιανουαρίου 2009, οι Klaas Puul BV, Klaas Puul Beheer BV και Klaas Puul Holding BV (στο εξής, από κοινού: Klaas Puul), οι οποίες παρήγαν και εμπορεύονταν διάφορα είδη θαλασσιών, κατέστησαν γνωστό στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή ότι προτίθεντο να ζητήσουν απαλλαγή από τυχόν πρόστιμα συνδεδεμένα με την ύπαρξη συμπράξεως στη βιομηχανία των γαρίδων της Βόρειας Θάλασσας. Η Επιτροπή εν συνεχεία χορήγησε στην Klaas Puul «αριθμό προτεραιότητας», κατά την έννοια της παραγράφου 15 της ανακοινώσεως της Επιτροπής σχετικά με τη μη επιβολή και τη μείωση των προστίμων σε υποθέσεις συμπράξεων (καρτέλ) (ΕΕ 2006, C 298, σ. 17, στο εξής: ανακοίνωση περί συνεργασίας του 2006), μέχρι τις 26 Ιανουαρίου 2009, ούτως ώστε να συγκεντρωθούν οι αναγκαίες πληροφορίες και αποδεικτικά στοιχεία.
- 7 Στις 26 Ιανουαρίου 2009, η Klaas Puul υπέβαλε ενώπιον της Επιτροπής, δυνάμει της ανακοινώσεως περί συνεργασίας του 2006, αίτηση επεικούς μεταχειρίσεως, η οποία έγινε δεκτή με επιφυλάξεις στις 17 Μαρτίου 2009.

- 8 Στις 24, 25 και 26 Μαρτίου 2009, η Επιτροπή προέβη, σύμφωνα με το άρθρο 20, παράγραφος 4, και το άρθρο 21 του κανονισμού (ΕΚ) 1/2003 του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2002, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα [101] και [102 ΣΛΕΕ] (ΕΕ 2003, L 1, σ. 1), σε ελέγχους σε επαγγελματικούς χώρους και ιδιωτικές κατοικίες στο Βέλγιο, στη Δανία, στη Γερμανία και στις Κάτω Χώρες. Μεταξύ 3ης Αυγούστου 2009 και 9ης Μαρτίου 2012, η Επιτροπή απηύθυνε διάφορες αιτήσεις παροχής πληροφοριών. Η Klaas Puul εξακολούθησε τη συνεργασία της με την Επιτροπή, παρέχοντάς της πληροφορίες, τεκμηρίωση και επεξηγήσεις.
- 9 Στις 12 Ιουλίου 2012, η Επιτροπή έλαβε την απόφαση να κινήσει διαδικασία κατά της Heiploeg, της Holding L.J.M. Kok BV, της L. Kok International Seafood (στο εξής, από κοινού: Kok Seafood), της Klaas Puul και της Stührk Delikatessen Import GmbH & Co KG (στο εξής: Stührk). Την ίδια ημέρα, η Επιτροπή εξέδωσε την ανακοίνωση των αιτιάσεων κατά των εταιριών αυτών.
- 10 Όλοι οι αποδέκτες της ανακοίνωσης των αιτιάσεων ζήτησαν και έλαβαν εν συνεχεία ένα DVD με τα έγγραφα του φακέλου της Επιτροπής στα οποία τους παρεχόταν πρόσβαση. Τα έγγραφα και τις δηλώσεις στα οποία παρεχόταν πρόσβαση εντός των γραφείων της Επιτροπής μελέτησε μόνον η Heiploeg. Οι λοιποί αποδέκτες της ανακοίνωσης των αιτιάσεων δεν επιθυμούσαν να έχουν πρόσβαση στα ως άνω έγγραφα και δηλώσεις. Όλοι οι αποδέκτες της ανακοίνωσης των αιτιάσεων υπέβαλαν γραπτά σχόλια και ακούστηκαν στο πλαίσιο διαδικασίας ακροάσεως της 7ης Φεβρουαρίου 2013.
- 11 Στις 27 Νοεμβρίου 2013, η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση C(2013) 8286 τελικό, της 27ης Νοεμβρίου 2013, σχετικά με διαδικασία βάσει του άρθρου 101 ΣΛΕΕ (υπόθεση ΑΤ.39633 – Γαρίδες) (στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση).

Η προσβαλλόμενη απόφαση

- 12 Με την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι οι Heiploeg, Klaas Puul, Kok Seafood και Stührk, εταιρίες με δραστηριότητα στον τομέα των γκριζών γαρίδων της Βόρειας Θάλασσας, είχαν μετάσχει, σε περιόδους περιλαμβανόμενες μεταξύ Ιουνίου του 2000 και Ιανουαρίου του 2009, σε διάφορες συμφωνίες και εναρμονισμένες πρακτικές και είχαν ανταλλάξει ευαίσθητες πληροφορίες, συμπεριφορά που στοιχειοθετούσε παράβαση του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ.
- 13 Η σχετική αγορά την οποία αφορούσε η προσβαλλόμενη απόφαση ήταν εκείνη των γκριζών γαρίδων της Βόρειας Θάλασσας. Η Επιτροπή διαπίστωσε ότι οι γαρίδες αυτές κατά κύριο λόγο διανέμονταν στους καταναλωτές σε πέντε κράτη μέλη, δηλαδή στο Βέλγιο, τη Δανία, τη Γερμανία, τη Γαλλία και τις Κάτω Χώρες. Το Βέλγιο αντιπροσώπευε περίπου το 50 % της συνολικής καταναλώσεως γαρίδων της Βόρειας Θάλασσας, η Γερμανία το 25 % και οι Κάτω Χώρες το μεγαλύτερο μέρος της υπόλοιπης καταναλώσεως. Οι δύο μεγαλύτεροι έμποροι γαρίδων της Βόρειας Θάλασσας στην Ευρωπαϊκή Ένωση ήταν η Heiploeg και η Klaas Puul.
- 14 Η σύμπραξη την οποία αφορά η προσβαλλόμενη απόφαση στοιχειοθετούσε ενιαία, διαρκή και σύνθετη παράβαση του άρθρου 101 ΣΛΕΕ. Η Επιτροπή επισήμανε ότι η ως άνω σύμπραξη συνίστατο σε συμφωνίες επί των τιμών, σε εναρμονισμένες πρακτικές και σε ανταλλαγές ευαίσθητων πληροφοριών μεταξύ των προμηθευτών γαρίδων της Βόρειας Θάλασσας. Κατά την προσβαλλόμενη απόφαση, σκοπός της συμπράξεως αυτής ήταν η από κοινού άσκηση επιρροής στα επίπεδα των τιμών των γαρίδων της Βόρειας Θάλασσας, ο περιορισμός του ανταγωνισμού και η σταθεροποίηση της αγοράς.
- 15 Η λειτουργία της συμπράξεως περιγράφεται στην προσβαλλόμενη απόφαση ως βασιζόμενη σε διμερείς επαφές μεταξύ των εταιριών. Οι εμπλεκόμενες εταιρίες, ιδίως οι Heiploeg και Klaas Puul, είχαν από μακρού χρόνου συχνές επαφές για να συζητούν τις υποθέσεις τους. Οι Heiploeg και Klaas Puul, μεταξύ άλλων, είχαν αποκαλύψει και συντονίσει τη συμπεριφορά τους στην αγορά και είχαν ανταλλάξει

ευαίσθητες εμπορικές πληροφορίες. Ειδικότερα, οι δύο εταιρίες είχαν συνάψει συμφωνίες για τις τιμές που θα κατέβαλλαν στους προμηθευτές τους, τις τιμές που θα χρέωναν στους διάφορους πελάτες και την κατανομή των πελατών αυτών.

- 16 Η Επιτροπή διαπίστωσε ότι η Stührk είχε επίσης συνάψει συμφωνίες με την Heiploeg όσον αφορά τον καθορισμό των τιμών και είχε απροκάλυπτα αποφύγει να έλθει σε ανταγωνισμό με τη Heiploeg και την Klaas Puul. Τέλος, η προσβαλλόμενη απόφαση ανέφερε ότι η Kok Seafood είχε συνάψει μακροπρόθεσμη συμφωνία με τη Heiploeg για την πώληση των γαρίδων της στη Heiploeg έναντι τιμήματος που θα καθοριζόταν βάσει της τιμής μεταπώλησης που μπορούσε να εξασφαλίσει η Heiploeg. Σκοπός της συμφωνίας αυτής ήταν ιδίως να μην καταστεί η Kok Seafood ανταγωνιστής στην αγορά γαρίδων.
- 17 Οι διαπιστώσεις αυτές βασίζονται ιδίως στις δηλώσεις στις οποίες προέβη η Klaas Puul προκειμένου να τύχει επιείκειας και στα συνημμένα δικαιολογητικά προς τεκμηρίωση των δηλώσεων αυτών, σε έγγραφα τα οποία ανακάλυψε η Επιτροπή στις εγκαταστάσεις των επιχειρήσεων κατά τη διάρκεια αιφνιδιαστικών ελέγχων (σκέψη 8 ανωτέρω), μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται ορισμένες μαγνητοφωνήσεις τηλεφωνικών συνδιαλέξεων τις οποίες είχε πραγματοποιήσει ο Κ. και γραπτές σημειώσεις από τηλεφωνικές συνδιαλέξεις που ανευρέθησαν στις εγκαταστάσεις της Kok Seafood, καθώς και σε παρασχεθείσες από τη Stührk επιβεβαιώσεις και απαντήσεις σε αιτήσεις παροχής πληροφοριών.
- 18 Η προσβαλλόμενη απόφαση διαπίστωσε, βάσει των διαλαμβανόμενων στη σκέψη 17 ανωτέρω στοιχείων, ότι αυτοί οι ποικίλοι και σύνθετοι διακανονισμοί μεταξύ των διαφόρων εταιριών συνιστούσαν συμπεριφορές με χαρακτήρα συντονισμού της αγοράς περιλαμβάνουσες αντίθετες προς τους κανόνες του ανταγωνισμού συμφωνίες ή εναρμονισμένες πρακτικές κατά την έννοια του άρθρου 101 ΣΛΕΕ.
- 19 Οι συμπράξεις που αφορούσαν τη Heiploeg θεωρήθηκαν ως ενιαία και διαρκής παράβαση που εκτεινόταν από τις 21 Ιουνίου 2000 έως τις 13 Ιανουαρίου 2009 (στο εξής: επίμαχο χρονικό διάστημα). Η Heiploeg Holding θεωρήθηκε όμως ότι ευθυνόταν μόνο για διάστημα δύο ετών και ένδεκα μηνών το οποίο άρχιζε από τις 3 Φεβρουαρίου 2006.
- 20 Για την επιμέτρηση των προστίμων η Επιτροπή εφάρμοσε, στην προσβαλλόμενη απόφαση, τις διατάξεις των κατευθυντηρίων γραμμών για τη μέθοδο υπολογισμού των προστίμων που επιβάλλονται κατ' εφαρμογήν του άρθρου 23, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού 1/2003 (ΕΕ 2006, C 210, σ. 2, στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές). Ως προς τη Heiploeg, η Επιτροπή καθόρισε το βασικό ποσό του προστίμου λαμβάνοντας υπόψη την αξία των πωλήσεων για τις λογιστικές χρήσεις των ετών 2000-2001 έως 2007-2008 (80 έως 90 εκατομμύρια ευρώ) σε συνάρτηση με τον βαθμό σοβαρότητας της παραβάσεως (16%), πολλαπλασιαζόμενη επί τον αριθμό των ετών συμμετοχής της επιχειρήσεως (8,5 για τη Heiploeg και 2,91 για τη Heiploeg Holding). Εν συνεχεία, η Επιτροπή πρόσθεσε ένα επιπλέον ποσό που ανερχόταν στο 16% δυνάμει της παραγράφου 25 των κατευθυντηρίων γραμμών. Από τους υπολογισμούς αυτούς προέκυψε βασικό ποσό του προς επιβολή προστίμου ύψους 124 596 000 ευρώ (περιλαμβανομένου του προστίμου της Heiploeg Holding).
- 21 Λόγω των ιδιαίτερων περιστάσεων της υποθέσεως, το πρόστιμο της Heiploeg μειώθηκε, βάσει της παραγράφου 37 των κατευθυντηρίων γραμμών, κατά 75% προκειμένου να συνεκτιμηθούν η αναλογική αξία των πωλήσεων του προϊόντος της συμπράξεως σε σχέση με τον συνολικό κύκλο εργασιών καθώς και οι διαφορές ως προς την επιμέρους συμμετοχή των μερών. Κατόπιν της αναπροσαρμογής αυτής, το επιβλητέο πρόστιμο ανερχόταν σε 31 149 000 ευρώ (περιλαμβανομένου του προστίμου της Heiploeg Holding).

- 22 Εξάλλου, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 23, παράγραφος 2, του κανονισμού 1/2003, κατά το οποίο το ύψος του προστίμου δεν πρέπει να υπερβαίνει το 10 % του συνολικού κύκλου εργασιών του έτους που προηγείτο της εκδόσεως της αποφάσεως της Επιτροπής, το ύψος του προστίμου καθορίστηκε σε 27 082 000 ευρώ (περιλαμβανομένου του προστίμου της Heiploeg Holding).
- 23 Τέλος, η Επιτροπή απέρριψε το αίτημα της Heiploeg περί μειώσεως του ύψους του προστίμου λόγω αδυναμίας της προς καταβολή, δυνάμει της παραγράφου 35 των κατευθυντηρίων γραμμών.
- 24 Το διατακτικό της προσβαλλομένης αποφάσεως έχει ως εξής:

«Άρθρο πρώτο

Οι κάτωθι επιχειρήσεις παρέβησαν το άρθρο 101(1) ΣΛΕΕ μετέχοντας, κατά τις αναγραφόμενες περιόδους, σε ενιαία και διαρκή παράβαση στη βιομηχανία των γαρίδων της Βόρειας Θάλασσας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, συνιστάμενη στον καθορισμό των τιμών πωλήσεως και/ή αγοράς και στην ανταλλαγή ευαίσθητων εμπορικών πληροφοριών για τις τιμές, την πελατεία και τους όγκους, για ορισμένες δε εξ αυτών επίσης στην κατανομή της αγοράς και της πελατείας:

- α) Heiploeg από 21 Ιουνίου 2000 έως 13 Ιανουαρίου 2009·
- β) Klaas Puul από 21 Ιουνίου 2000 έως 13 Ιανουαρίου 2009·
- γ) Stührk από 14 Μαρτίου 2003 έως 5 Νοεμβρίου 2007·
- δ) Kok Seafood από 11 Φεβρουαρίου 2005 έως 13 Ιανουαρίου 2009.

Άρθρο 2

Για τις διαλαμβανόμενες στο άρθρο 1 παραβάσεις επιβάλλονται τα ακόλουθα πρόστιμα:

α) Heiploeg BV,

Goldfish BV και

Heiploeg Beheer BV

αλληλεγγύως και εις ολόκληρον: 14 262 000 [ευρώ·]

Heiploeg BV,

Goldfish BV,

Heiploeg Beheer BV και

Heiploeg Holding BV

αλληλεγγύως και εις ολόκληρον: 12 820 000 [ευρώ·]

β) Klaas Puul BV,

Klaas Puul Beheer BV και

Klaas Puul Holding BV

αλληλεγγύως και εις ολόκληρον: 0 [ευρώ]

γ) Stührk Delikatessen Import GmbH & Co. KG: 1 132 000 [ευρώ]

δ) L. Kok International Seafood BV και

Holding L. J. M. Kok BV

αλληλεγγύως και εις ολόκληρον: 502 000 [ευρώ]

[...]».

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

- 25 Με δικόγραφο που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 23 Ιανουαρίου 2014, οι προσφεύγουσες άσκησαν την υπό κρίση προσφυγή.
- 26 Στο πλαίσιο του υπομνήματος απαντήσεως, το οποίο κατέθεσαν στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 27 Μαΐου 2014, οι προσφεύγουσες ενημέρωσαν το Γενικό Δικαστήριο ότι το Rechtbank Noord-Nederland (πρωτοδικείο των Βόρειων Κάτω Χωρών) τις είχε κηρύξει σε πτώχευση στις 28 Ιανουαρίου 2014.
- 27 Με δικόγραφο που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 23 Μαρτίου 2015, οι προσφεύγουσες ζήτησαν από το Γενικό Δικαστήριο την κατά προτεραιότητα εκδίκαση της υπό κρίση υποθέσεως.
- 28 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Γενικό Δικαστήριο (ένατο τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία χωρίς να δεχθεί το αίτημα των προσφευγουσών για κατά προτεραιότητα εκδίκαση.
- 29 Οι διάδικοι αγόρευαν και απάντησαν στις ερωτήσεις του Γενικού Δικαστηρίου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 10ης Δεκεμβρίου 2015, κατά την οποία αποφασίστηκε να κληθούν οι προσφεύγουσες να παράσχουν στο Γενικό Δικαστήριο μετά την επ' ακροατηρίου συζήτηση πληροφορίες σχετικά με την αξία πώλησης των διαφόρων στοιχείων του ενεργητικού τους και σχετικά με τη συνέχιση λειτουργίας των επιχειρήσεων μετά την κήρυξή τους σε πτώχευση. Οι προσφεύγουσες συμμορφώθηκαν εμπροθέσμως στο αίτημα αυτό.
- 30 Η προφορική διαδικασία περατώθηκε στις 18 Ιανουαρίου 2016.
- 31 Οι προσφεύγουσες ζητούν από το Γενικό Δικαστήριο:
- να ακυρώσει εν όλω ή εν μέρει την προσβαλλόμενη απόφαση·
 - να καταργήσει το επιβληθέν στις προσφεύγουσες πρόστιμο ή τουλάχιστον να το μειώσει·
 - να λάβει τις αποφάσεις τις οποίες θα κρίνει αναγκαίες·
 - να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.
- 32 Η Επιτροπή ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:
- να απορρίψει την προσφυγή·

— να καταδικάσει τις προσφεύγουσες στα δικαστικά έξοδα .

- 33 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, οι προσφεύγουσες δήλωσαν, σε απάντηση ερωτήματος του Γενικού Δικαστηρίου, ότι το τρίτο αίτημα της προσφυγής δεν ήταν αυτοτελές και ότι, κατά συνέπεια, δεν ζητούσαν από το Γενικό Δικαστήριο να αποφανθεί επί του αιτήματος αυτού, δήλωση η οποία καταχωρίστηκε στα πρακτικά της επ' ακροατηρίου συζήτησως.

Σκεπτικό

- 34 Προς στήριξη της προσφυγής τους, οι προσφεύγουσες προβάλλουν τρεις λόγους ακυρώσεως, εκ των οποίων, κατ' ουσίαν, ο πρώτος αντλείται από παράβαση του άρθρου 101 ΣΛΕΕ και του άρθρου 2 του κανονισμού 1/2003 λόγω της χρήσεως από την Επιτροπή, ως στοιχείου αποδεικνύοντος παράβαση του άρθρου 101 ΣΛΕΕ, κρυφών μαγνητοφωνήσεων, ο δεύτερος από παράβαση του άρθρου 101 ΣΛΕΕ και του άρθρου 2 του κανονισμού 1/2003 λόγω της χρήσεως από την Επιτροπή, ως στοιχείου αποδεικνύοντος παράβαση του άρθρου 101 ΣΛΕΕ, σημειώσεων σχετικά με κρυφές μαγνητοφωνήσεις, και ο τρίτος από το ότι η Επιτροπή εσφαλμένως αρνήθηκε να λάβει υπόψη την αδυναμία των προσφευγουσών, κατά την έννοια της παραγράφου 35 των κατευθυντηρίων γραμμών, να καταβάλουν το πρόστιμο.
- 35 Ο πρώτος και ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως πρέπει να συνεξετασθούν, δεδομένου ότι εγείρουν ζητήματα συνδεόμενα μεταξύ τους.

Επί του πρώτου και του δευτέρου λόγου ακυρώσεως, που αντλούνται από παράβαση του άρθρου 101 ΣΛΕΕ και του άρθρου 2 του κανονισμού 1/2003 λόγω της χρήσεως από την Επιτροπή, αντιστοίχως, κρυφών μαγνητοφωνήσεων και σημειώσεων σχετικά με τις μαγνητοφωνήσεις αυτές

- 36 Στο πλαίσιο του πρώτου λόγου, οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι οι κρυφές μαγνητοφωνήσεις τηλεφωνικών συνδιαλέξεων συνιστούν παράνομο μέσο προς απόδειξη παραβάσεως του άρθρου 101 ΣΛΕΕ και ότι, κατά συνέπεια, η Επιτροπή δεν έπρεπε να χρησιμοποιήσει τέτοιες μαγνητοφωνήσεις ως αποδεικτικά στοιχεία στην προσβαλλόμενη απόφαση, διότι τούτο συνιστά παράβαση της διατάξεως αυτής καθώς και του άρθρου 2 του κανονισμού 1/2003.
- 37 Στο πλαίσιο του δευτέρου λόγου, οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι οι σημειώσεις που συνόδευαν τις κρυφές μαγνητοφωνήσεις τηλεφωνικών συνδιαλέξεων και επί των οποίων στηρίχθηκε η Επιτροπή στην προσβαλλόμενη απόφαση είναι ελάχιστα αξιόπιστες, οπότε η χρήση τους ως αποδεικτικού στοιχείου στην προσβαλλόμενη απόφαση επίσης παραβαίνει το άρθρο 101 ΣΛΕΕ και το άρθρο 2 του κανονισμού 1/2003.
- 38 Πρώτον, λαμβανομένων υπόψη των αιτιάσεων των προσφευγουσών, το Γενικό Δικαστήριο καλείται να εξετάσει υπό ποιες προϋποθέσεις κρυφές μαγνητοφωνήσεις τηλεφωνικών συνδιαλέξεων και οι σχετικές με αυτές σημειώσεις μπορούν να γίνονται δεκτές ως μέσα προς απόδειξη παραβάσεως του άρθρου 101 ΣΛΕΕ.
- 39 Αν συναχθεί το συμπέρασμα ότι η Επιτροπή δύναται εν προκειμένω να χρησιμοποιήσει τέτοια αποδεικτικά στοιχεία, θα πρέπει, δεύτερον, να εξετασθούν τα επιχειρήματα των προσφευγουσών σχετικά με την αξιοπιστία των σημειώσεων που αφορούν τις εν λόγω τηλεφωνικές συνδιαλέξεις προκειμένου να διαπιστωθεί αν τα επιχειρήματα αυτά προκαλούν ερωτήματα ως προς την τήρηση από την Επιτροπή του άρθρου 2, πρώτη περίοδος, του κανονισμού 1/2003, κατά το οποίο η ίδια φέρει το βάρος να αποδείξει παράβαση του άρθρου 101 ΣΛΕΕ.

Επί της νομιμότητας της χρήσεως κρυφών μαγνητοφωνήσεων τηλεφωνικών συνδιαλέξεων και σχετικών με αυτές σημειώσεων προς απόδειξη της διαπράξεως παραβάσεως του άρθρου 101 ΣΛΕΕ

- 40 Στις αιτιολογικές σκέψεις 262 έως 268 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή προβάλλει, κατ' ουσίαν, σε απάντηση των προβληθέντων κατά τη διοικητική διαδικασία επιχειρημάτων των προσφευγουσών προς αμφισβήτηση του παραδεκτού των εν λόγω μαγνητοφωνήσεων, ότι αυτές έγιναν στις Κάτω Χώρες, όπου δεν συνιστούν ποινικό αδίκημα, ότι, έστω και αν τα αποδεικτικά αυτά στοιχεία αποκτήθηκαν παρανόμως από ιδιώτες, η ίδια δεν κωλύεται να χρησιμοποιήσει τα στοιχεία αυτά λαμβανομένης υπόψη της νομολογίας των δικαστηρίων της Ένωσης και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (στο εξής: ΕΔΔΑ), ότι οι εν λόγω μαγνητοφωνήσεις δεν είχαν προκληθεί ούτε από την ίδια ούτε από τις εθνικές αρχές και ότι η επιχείρηση στις εγκαταστάσεις της οποίας ανευρέθησαν οι μαγνητοφωνήσεις αυτές δεν είχε συμφέρον να της παράσχει τα ως άνω ενοχοποιητικά αποδεικτικά στοιχεία.
- 41 Κατά τις προσφεύγουσες, πρώτον, η κρυφή μαγνητοφώνηση τηλεφωνικών συνδιαλέξεων στοιχειοθετεί αδίκημα σε πολλά κράτη μέλη και, κατά συνέπεια, συνιστά παράνομο μέσο προς απόδειξη παραβάσεως του άρθρου 101 ΣΛΕΕ, δεύτερον, η χρήση ως αποδεικτικού στοιχείου κρυφών μαγνητοφωνήσεων τηλεφωνικών συνδιαλέξεων δεν δικαιολογείται βάσει της νομολογίας του ΕΔΔΑ, τρίτον, η χρήση αυτή δεν δικαιολογείται ούτε βάσει της νομολογίας του Γενικού Δικαστηρίου και, τέλος, τέταρτον, η ολλανδική νομοθεσία δεν επιτρέπει να χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο του δικαίου του ανταγωνισμού κρυφές μαγνητοφωνήσεις τηλεφωνικών συνδιαλέξεων.
- 42 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι στο δίκαιο της Ένωσης ισχύει η αρχή της ελεύθερης εκτιμήσεως των αποδείξεων, από την οποία συνάγεται, αφενός, ότι, εφόσον ένα αποδεικτικό στοιχείο έχει κτηθεί νομοτύπως, το παραδεκτό του δεν μπορεί να αμφισβητηθεί ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και, αφετέρου, ότι το μόνο λυσιτελές κριτήριο για την εκτίμηση της αποδεικτικής αξίας των νομοτύπως προσκομιζόμενων αποδείξεων είναι η αξιοπιστία τους (απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2013, Siemens κατά Επιτροπής, C-239/11 P, C-489/11 P και C-498/11 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2013:866, σκέψη 128).
- 43 Ελλείπει κανονιστικής ρυθμίσεως της Ένωσης όσον αφορά την έννοια της αποδείξεως, όλα τα αποδεικτικά μέσα που επιτρέπονται από τα δικονομικά δίκαια των κρατών μελών σε παρόμοιες διαδικασίες είναι, καταρχήν, παραδεκτά (απόφαση της 23ης Μαρτίου 2000, Met-Trans και Sagrol, C-310/98 και C-406/98, EU:C:2000:154, σκέψη 29).
- 44 Πάντως, είναι δυνατόν ορισμένες αποδείξεις να αποκλεισθούν από τη δικογραφία, ιδίως αν υφίστανται αμφιβολίες τόσο ως προς τον χαρακτήρα αυτόν καθεαυτού του αμφισβητούμενου εγγράφου όσο και ως προς το ζήτημα αν εκείνος που το επικαλείται το απέκτησε με νόμιμα μέσα (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, απόφαση της 17ης Δεκεμβρίου 1981, Ludwigshafener Walzmühle Erling κ.λπ. κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, 197/80 έως 200/80, 243/80, 245/80 και 247/80, EU:C:1981:311, σκέψη 16). Ο αποκλεισμός αυτός δεν ισχύει όμως απόλυτα, δεδομένου ότι τα δικαστήρια της Ένωσης δέχθηκαν κάποιες φορές να λάβουν υπόψη έγγραφα ως προς τα οποία δεν αποδεικνυόταν ότι είχαν αποκτηθεί με νόμιμα μέσα (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, απόφαση της 8ης Ιουλίου 2008, Franchet και Byk κατά Επιτροπής, T-48/05, EU:T:2008:257, σκέψη 78 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 45 Ακόμη, επισημαίνεται ότι η εξέταση της νομιμότητας των αμφισβητούμενων αποδεικτικών στοιχείων δεν μπορεί να μη λάβει υπόψη την υποχρέωση που υπέχουν τα θεσμικά όργανα να σεβαστούν τα θεμελιώδη δικαιώματα των προσφευγουσών.
- 46 Ειδικότερα, όπως προκύπτει από πάγια νομολογία, ο σεβασμός των θεμελιωδών δικαιωμάτων συνιστά προϋπόθεση νομιμότητας των πράξεων της Ένωσης και δεν μπορούν να επιτραπούν εντός της Ένωσης μέτρα ασυμβίβαστα προς τον σεβασμό των δικαιωμάτων αυτών (βλ. αποφάσεις της 3ης Σεπτεμβρίου 2008, Kadı και Al Barakaat International Foundation κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, C-402/05 P

και C-415/05 P, EU:C:2008:461, σκέψη 284 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, και της 12ης Δεκεμβρίου 2012, *Almamet* κατά Επιτροπής, T-410/09, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2012:676, σκέψη 39 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

- 47 Κατά συνέπεια, το δίκαιο της Ένωσης δεν δύναται να επιτρέψει αποδείξεις που συγκεντρώθηκαν κατά τρόπο που παραβλέπει πλήρως τη διαδικασία η οποία προβλέπεται για τη συλλογή αποδείξεων και η οποία αποσκοπεί στη διασφάλιση των θεμελιωδών δικαιωμάτων των ενδιαφερομένων. Επομένως, η προσφυγή στη διαδικασία αυτή πρέπει να αντιμετωπίζεται ως ουσιώδης τύπος, κατά την έννοια του άρθρου 263, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ. Κατά τη νομολογία δε, η παράβαση ουσιώδους τύπου έχει συνέπειες ανεξαρτήτως του αν η παράβαση αυτή προκάλεσε ζημία σε εκείνον που την επικαλείται (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, αποφάσεις της 6ης Απριλίου 2000, Επιτροπή κατά ICI, C-286/95 P, EU:C:2000:188, σκέψεις 42 και 52, και της 12ης Δεκεμβρίου 2012, *Almamet* κατά Επιτροπής, T-410/09, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2012:676, σκέψη 39 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 48 Εξάλλου, από την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβώνας, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο οποίος έχει, κατά το άρθρο 6, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, ΣΕΕ, «το ίδιο νομικό κύρος με τις Συνθήκες».
- 49 Το άρθρο 52, παράγραφος 3, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων διευκρινίζει ότι, στον βαθμό που αυτός περιλαμβάνει δικαιώματα που αντιστοιχούν σε εκείνα τα οποία διασφαλίζονται στη Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, που υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950 (στο εξής: ΕΣΔΑ), η έννοια και η εμβέλεια τους είναι ίδιες με εκείνες που τους αποδίδει η ως άνω Σύμβαση. Σύμφωνα με την επεξήγηση της διατάξεως αυτής, η έννοια και η εμβέλεια των κατοχυρωμένων δικαιωμάτων καθορίζονται όχι μόνον από το γράμμα της ΕΣΔΑ, αλλά και, ιδίως, από τη νομολογία του ΕΔΔΑ (απόφαση της 22ας Δεκεμβρίου 2010, *DeB*, C-279/09, EU:C:2010:811, σκέψη 35).
- 50 Εν προκειμένω, δεδομένης της φύσεως των αμφισβητούμενων αποδεικτικών στοιχείων, δηλαδή των μαγνητοφωνήσεων τηλεφωνικών συνδιαλέξεων μεταξύ ιδιωτών, υπενθυμίζεται ότι το άρθρο 7 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, σχετικά με το δικαίωμα στον σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής, περιλαμβάνει δικαιώματα που αντιστοιχούν σε εκείνα τα οποία διασφαλίζονται από το άρθρο 8, παράγραφος 1, της ΕΣΔΑ. Επομένως, στο εν λόγω άρθρο 7 πρέπει να αποδοθεί η ίδια έννοια και η ίδια εμβέλεια με εκείνα του άρθρου 8, παράγραφος 1, της ΕΣΔΑ, όπως έχει ερμηνευθεί από τη νομολογία του ΕΔΔΑ (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, αποφάσεις της 5ης Οκτωβρίου 2010, *McB*, C-400/10 PPU, EU:C:2010:582, σκέψη 53, και της 15ης Νοεμβρίου 2011, *Derעי* κ.λπ., C-256/11, EU:C:2011:734, σκέψη 70).
- 51 Επομένως, η παρακολούθηση τηλεπικοινωνιών, δεδομένου ότι συνιστά επέμβαση στην άσκηση του δικαιώματος που εγγυάται το άρθρο 8, παράγραφος 1, της ΕΣΔΑ (ΕΔΔΑ, 6 Σεπτεμβρίου 1978, *Klass* κ.λπ. κατά Γερμανίας, CE:ECHR:1978:0906JUD000502971, § 41· ΕΔΔΑ, 2 Αυγούστου 1984, *Malone* κατά Ηνωμένου Βασιλείου, CE:ECHR:1984:0802JUD000869179, § 64· ΕΔΔΑ, 24 Απριλίου 1990, *Kruslin* κατά Γαλλίας, CE:ECHR:1990:0424JUD001180185, § 26, και ΕΔΔΑ, 29 Ιουνίου 2006, *Weber* και *Saravia* κατά Γερμανίας, CE:ECHR:2006:0629DEC005493400, § 79), συνιστά επίσης περιορισμό της ασκήσεως του αντιστοίχου δικαιώματος που κατοχυρώνεται στο άρθρο 7 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων.
- 52 Εξάλλου, πρέπει ακόμη να υπομνησθεί ότι το άρθρο 47, πρώτο εδάφιο, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων προβλέπει ότι κάθε πρόσωπο του οποίου παραβιάστηκαν τα δικαιώματα και οι ελευθερίες που διασφαλίζονται από το δίκαιο της Ένωσης έχει δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου, τηρουμένων των προϋποθέσεων που προβλέπονται στο εν λόγω άρθρο. Κατά το δεύτερο εδάφιο του ίδιου άρθρου, κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα να δικασθεί η υπόθεσή του δίκαια, δημόσια και εντός εύλογης προθεσμίας, από ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο, που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως.

- 53 Κατά τις επεξηγήσεις σχετικά με το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, οι οποίες, βάσει του άρθρου 6, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, ΣΕΕ και του άρθρου 52, παράγραφος 7, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για την ερμηνεία του Χάρτη, το ως άνω άρθρο αντιστοιχεί στο άρθρο 6, παράγραφος 1, της ΕΣΔΑ.
- 54 Συναφώς, επισημαίνεται ότι το ΕΔΔΑ έκρινε τα ακόλουθα σχετικά με το ζήτημα αν, στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας, το παρανόμως κτηθέν αποδεικτικό στοιχείο στερεί τον κατηγορούμενο από μια δίκαιη δίκη και συνεπάγεται παράβαση του άρθρου 6 της ΕΣΔΑ (ΕΔΔΑ, 26 Απριλίου 2007, Popescu κατά Ρουμανίας, CE:ECHR:2007:0426JUD007152501, § 106):
- «Μολονότι η [ΕΣΔΑ] εγγυάται στο άρθρο 6 το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη, δεν ρυθμίζει το ζήτημα του επιτρεπτού των αποδείξεων αυτών καθεαυτές, το οποίο υπάγεται πρωτίστως στο εσωτερικό δίκαιο. Το Δικαστήριο δεν μπορεί συνεπώς να κρίνει ως ανεπίτρεπτη μια απόδειξη κτηθείσα κατά παράβαση των διατάξεων του εθνικού δικαίου [...] Το Δικαστήριο υπενθυμίζει εξάλλου ότι είχε ήδη κατά το παρελθόν την ευκαιρία να αποφανθεί ότι η χρήση μιας παράνομης εγγραφής εικόνας ή ήχου, ως μόνου μάλιστα αποδεικτικού στοιχείου, δεν προσκρούει αφεαυτής στις αρχές της δίκαιης δίκης που κατοχυρώνονται στο άρθρο 6, [παράγραφος 1, της ΕΣΔΑ], περιλαμβανομένης και της περιπτώσεως κατά την οποία το στοιχείο αυτό εκτήθη κατά παράβαση των επιταγών της [ΕΣΔΑ] και ειδικότερα εκείνων του [άρθρου 8 αυτής ...]».
- 55 Το ΕΔΔΑ είχε επίσης την ευκαιρία να διευκρινίσει ότι έπρεπε να εξετάσει μήπως η χρήση ως αποδεικτικού στοιχείου μιας παρανόμως κτηθείσας εγγραφής εικόνας ή ήχου είχε στερήσει τον προσφεύγοντα από μια δίκαιη δίκη και κατά πόσον τα δικαιώματα άμυνας είχαν τηρηθεί, ελέγχοντας ιδίως αν ο προσφεύγων διέθετε τη δυνατότητα να προβάλει αντιρρήσεις όσον αφορά τη γνησιότητα και τη χρήση της εν λόγω εγγραφής. Το ΕΔΔΑ έλαβε ακόμη υπόψη του κατά πόσον η εν λόγω εγγραφή συνιστούσε το μόνο αποδεικτικό μέσο επί του οποίου στηρίχθηκε η αιτιολόγηση μιας καταδίκης (ΕΔΔΑ, 12 Ιουλίου 1988, Schenk κατά Ελβετίας, CE:ECHR:1988:0712JUD001086284, § 48).
- 56 Υπό το φως της υπομνησθείσας ανωτέρω νομολογίας πρέπει να εξετασθεί αν ορθώς η Επιτροπή χρησιμοποίησε τις εν λόγω μαγνητοφωνήσεις ως αποδεικτικά στοιχεία στο πλαίσιο της προσβαλλομένης αποφάσεως.
- 57 Εν προκειμένω, καταρχάς επισημαίνεται ότι οι επίμαχες μαγνητοφωνήσεις εκτήθησαν από την Επιτροπή κατά τη διάρκεια ελέγχου στα γραφεία μιας εκ των επιχειρήσεων που εμπλέκονταν στη σύμπραξη, δηλαδή της Kok Seafood, ο οποίος πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με το άρθρο 20 του κανονισμού 1/2003.
- 58 Τονίζεται επομένως ότι, όπως επισήμανε και η Επιτροπή, αφενός, οι μαγνητοφωνήσεις αυτές δεν έγιναν ούτε από την Επιτροπή ούτε από άλλη δημόσια αρχή, αλλά από ιδιώτη ο οποίος μετέσχε στις εν λόγω συνδιαλέξεις και, αφετέρου, ότι τα ως άνω αποδεικτικά στοιχεία νομίμως συνελέγησαν από την Επιτροπή, δεδομένου άλλωστε ότι η νομιμότητα του ελέγχου κατά τη διάρκεια του οποίου συνελέγησαν τα στοιχεία αυτά δεν αμφισβητήθηκε από τις προσφεύγουσες.
- 59 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, υπό το φως της παρατεθείσας στις σκέψεις 42 έως 47 ανωτέρω νομολογίας, τα αποδεικτικά στοιχεία τα οποία αποκτήθηκαν νομοτύπως από την Επιτροπή είναι καταρχήν παραδεκτά στο πλαίσιο έρευνας για παράβαση του δικαίου περί ανταγωνισμού.
- 60 Το κρίσιμο όμως εν προκειμένω ζήτημα είναι αν η Επιτροπή δύναται να χρησιμοποιήσει αποδεικτικά στοιχεία τα οποία νομοτύπως συνέλεξε, ακόμη και αν αρχικώς τα στοιχεία αυτά είχαν κτηθεί από τρίτο, ενδεχομένως, κατά παράνομο τρόπο, παραδείγματος χάριν κατά παράβαση του δικαιώματος στον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής του προσώπου που αποτέλεσε το αντικείμενο των επίδικων μαγνητοφωνήσεων.

- 61 Ειδικότερα, κατά τις προσφεύγουσες, οι εν λόγω μαγνητοφωνήσεις έγιναν από υπάλληλο ενός ανταγωνιστή κατά παράβαση του κατοχυρούμενου στο άρθρο 8 της ΕΣΔΑ δικαιώματος στον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής.
- 62 Προκύπτει όμως συναφώς από την παρατιθέμενη στις σκέψεις 54 και 55 ανωτέρω νομολογία του ΕΔΔΑ ότι η χρήση ως αποδεικτικού μέσου μιας παράνομης εγγραφής εικόνας ή ήχου δεν προσκρούει αφεαυτής στις αρχές της δίκαιης δίκης που κατοχυρώνονται στο άρθρο 6, παράγραφος 1, της ΕΣΔΑ, περιλαμβανομένης και της περιπτώσεως κατά την οποία το αποδεικτικό αυτό στοιχείο εκτήθη κατά παράβαση των επιταγών του άρθρου 8 της ΕΣΔΑ, όταν, αφενός, ο εν λόγω αιτών έννομη προστασία δεν στερήθηκε τη διεξαγωγή μιας δίκαιης δίκης ούτε τα δικαιώματά του άμυνας και, αφετέρου, το στοιχείο αυτό δεν αποτέλεσε το μόνο αποδεικτικό μέσο επί του οποίου στηρίχθηκε η αιτιολόγηση της καταδίκης.
- 63 Εν προκειμένω επισημαίνεται ότι, όπως αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 37 της προσβαλλομένης αποφάσεως, κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας η Επιτροπή παρέσχε σε όλα τα μέρη δυνατότητα προσβάσεως στο σύνολο των μαγνητοφωνήσεων και στις γραπτές σημειώσεις που συνόδευαν τις μαγνητοφωνήσεις αυτές που περιλαμβάνονταν στον φάκελο. Οι προσφεύγουσες δεν αμφισβητούν εξάλλου ότι είχαν την ευκαιρία να ακούσουν τις μαγνητοφωνήσεις, να μελετήσουν τις γραπτές σημειώσεις και να διατυπώσουν παρατηρήσεις ως προς όλα τα έγγραφα του φακέλου.
- 64 Εξάλλου, οι προσφεύγουσες δεν προβάλλουν στα δικόγραφά τους άλλα επιχειρήματα βάσει των οποίων θα μπορούσαν να υπάρξουν αμφιβολίες ως προς τη δίκαιη διεξαγωγή της εν λόγω διοικητικής διαδικασίας.
- 65 Ακόμη, υπενθυμίζεται ότι οι επίδικες μαγνητοφωνήσεις δεν αποτέλεσαν το μοναδικό αποδεικτικό στοιχείο το οποίο χρησιμοποίησε η Επιτροπή, καθόσον η διαπίστωση στην προσβαλλόμενη απόφαση της διαπράξεως από τις προσφεύγουσες παραβάσεως του άρθρου 101 ΣΛΕΕ βασίζεται σε σύνολο αποδεικτικών στοιχείων που συγκεντρώθηκαν από την Επιτροπή κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας.
- 66 Όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 17, εκτός από τις μαγνητοφωνήσεις τηλεφωνικών συνδιαλέξεων και τις σχετικές με τις μαγνητοφωνήσεις αυτές γραπτές σημειώσεις που ανευρέθησαν στα γραφεία του K., συνεργάτη της Kok Seafood, τέτοια αποδεικτικά στοιχεία αποτελούν μεταξύ άλλων οι δηλώσεις της Klaas Ruul και τα προσκομισθέντα προς τεκμηρίωση των δηλώσεων αυτών έγγραφα, άλλα στοιχεία που ανακαλύφθηκαν κατά τους ελέγχους της Επιτροπής, καθώς και η απάντηση της Stührk στην ανακοίνωση των αιτιάσεων.
- 67 Ως εκ τούτου, μολονότι οι επίμαχες μαγνητοφωνήσεις είχαν κάποια σημασία στο πλαίσιο της αποφάσεως της Επιτροπής περί επιβολής προστίμου, δεν αποτέλεσαν το μοναδικό στοιχείο βάσει του οποίου σχηματίστηκε η πεποίθηση της Επιτροπής περί ενοχής των προσφευγουσών, παρά τα όσα υποστηρίζουν οι ίδιες.
- 68 Επιπλέον, οι προσφεύγουσες περιορίζονται στο να προβούν, κατά τρόπο ιδιαίτερα λακωνικό, σε αμφισβήτηση της αξιοπιστίας των μαγνητοφωνήσεων και σε επίκληση του γεγονότος ότι η Επιτροπή δεν έλαβε αρκούντως υπόψη τη γενική κατάσταση και το ειδικό πλαίσιο πραγματοποιήσεώς τους.
- 69 Συναφώς, πρώτον, επισημαίνεται ότι οι προσφεύγουσες ουδέποτε διέψευσαν το περιεχόμενο των επίδικων μαγνητοφωνήσεων, ούτε αμφισβήτησαν τη γνησιότητά τους.
- 70 Δεύτερον, διαπιστώνεται ότι η Επιτροπή έλεγξε την αντιστοιχία των εν λόγω μαγνητοφωνήσεων προς τα υπόλοιπα αποδεικτικά στοιχεία τα οποία περιείχε ο φάκελος.

- 71 Τρίτον, υπενθυμίζεται ότι, εφόσον οι εν λόγω μαγνητοφωνήσεις αφορούν τηλεφωνικές συνδιαλέξεις μεταξύ δύο ανταγωνιστών, κατά τις οποίες οι συνδιαλεγόμενοι αντήλλαξαν ευαίσθητες εμπορικές πληροφορίες, περιλαμβανομένων και πληροφοριών σχετικά με τις τιμές τους, πρόκειται για ιδιαίτερος αξιολογικά αποδεικτικά στοιχεία λαμβανομένου υπόψη του άμεσου και ευθέως συνδέσμου τους με το αντικείμενο της εν λόγω έρευνας.
- 72 Τέλος, πρέπει να επισημανθεί, όπως τονίζει και η Επιτροπή, ότι οι εν λόγω μαγνητοφωνήσεις ζημίωσαν επίσης την επιχείρηση που τις πραγματοποίησε, δηλαδή την Kok Seafood, η οποία προσπάθησε να εμποδίσει τη χρήση τους ως αποδεικτικού στοιχείου. Η εκτίμηση αυτή δεν αναιρείται από το επιχείρημα των προσφευγουσών το οποίο προβλήθηκε εκ νέου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση και κατά το οποίο η Kok Seafood προέβη στις εν λόγω μαγνητοφωνήσεις για να τις χρησιμοποιήσει ενώπιον των αρχών ανταγωνισμού, είτε προς βλάβη των προσφευγουσών είτε προς υποστήριξη μιας ενδεχόμενης αιτήσεως επεικούς μεταχειρίσεως. Συναφώς, αρκεί να επισημανθεί, πέραν του γεγονότος ότι οι τελευταίες δεν υπέβαλαν αίτηση επεικούς μεταχειρίσεως, ότι οι προσφεύγουσες δεν προσκόμισαν στοιχεία προς απόδειξη του ότι η Kok Seafood είχε τέτοιες προθέσεις.
- 73 Δεδομένων των περιστάσεων που προεκτέθηκαν, πρέπει να κριθεί ότι, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζουν οι προσφεύγουσες, ακόμη και αν θεωρηθεί ότι οι εν λόγω μαγνητοφωνήσεις πραγματοποιήθηκαν παρανόμως από μια εκ των ανταγωνιζομένων τις προσφεύγουσες επιχειρήσεων, ορθώς η Επιτροπή χρησιμοποίησε τις μαγνητοφωνήσεις αυτές ως αποδεικτικά στοιχεία στο πλαίσιο της προσβαλλομένης απόφασης προκειμένου να διαπιστώσει παράβαση του άρθρου 101 ΣΛΕΕ.
- 74 Δεν μπορούν να ευδοκιμήσουν ούτε οι λοιπές αιτιάσεις των προσφευγουσών περί μη επιτρεπτού των επίμαχων μαγνητοφωνήσεων ως αποδεικτικών μέσων.
- 75 Σε ό,τι αφορά, ειδικότερα, τα επιχειρήματα κατά τα οποία η κρυφή μαγνητοφώνηση τηλεφωνικών συνδιαλέξεων στοιχειοθετεί παράβαση σε πολλά κράτη μέλη και, κατά συνέπεια, συνιστά παράνομο αποδεικτικό μέσο για τους σκοπούς της αποδείξεως της τελέσεως παραβάσεως του άρθρου 101 ΣΛΕΕ, επισημαίνεται ότι οι προσφεύγουσες ουδόλως τεκμηριώνουν τα όσα υποστηρίζουν περί του ότι η χρήση, ως αποδεικτικού στοιχείου, τέτοιων τηλεφωνικών συνδιαλέξεων, στο πλαίσιο διαδικασίας για τη διαπίστωση της διαπράξεως παραβάσεως του δικαίου περί ανταγωνισμού, απαγορεύεται στο δίκαιο πολλών κρατών μελών. Ειδικότερα, οι προσφεύγουσες παρέχουν, στο υπόμνημά τους απαντήσεως, ένα μόνο συγκεκριμένο παράδειγμα. Πρόκειται για μια απόφαση του γαλλικού Cour de Cassation [Cour de cassation (Ακυρωτικό Δικαστήριο), Ολομέλεια, 7 Ιανουαρίου 2011, 09-14.316 09-14.667, δημοσιευμένη στο Δελτίο αποφάσεων του Cour de Cassation] με την οποία κρίθηκε ότι κρυφές μαγνητοφωνήσεις τηλεφωνικών συνδιαλέξεων δεν μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν ως αποδεικτικά στοιχεία σε διαδικασία για διαπίστωση της παραβάσεως, στη Γαλλία, του δικαίου περί ανταγωνισμού.
- 76 Επιπλέον, δεν υφίστανται στο δίκαιο της Ένωσης διατάξεις που να απαγορεύουν ρητώς να ληφθούν υπόψη, στο πλαίσιο ένδικης διαδικασίας, αποδεικτικά στοιχεία κτηθέντα παρανόμως, παραδείγματος χάριν κατά παράβαση των θεμελιωδών δικαιωμάτων (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, απόφαση της 8ης Ιουλίου 2008, Franchet και Byk κατά Επιτροπής, T-48/05, EU:T:2008:257, σκέψη 75), ενώ, γενικώς, από την υπομνησθείσα στις σκέψεις 42 έως 55 ανωτέρω νομολογία προκύπτει ότι, παρά τα όσα υποστηρίζουν οι προσφεύγουσες, δεν υφίσταται καμία αρχή βάσει της οποίας αποδεικτικά στοιχεία που έχουν κτηθεί παρανόμως δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν στο πλαίσιο έρευνας ή ένδικης διαδικασίας.
- 77 Εξάλλου, υπενθυμίζεται ότι, επί διαφορών στον τομέα του ανταγωνισμού, η εκτίμηση των αποδείξεων από την Επιτροπή διέπεται από το δίκαιο της Ένωσης. Συναφώς, από την προαναφερθείσα στις σκέψεις 42 έως 47 ανωτέρω νομολογία προκύπτει ότι, παρά το γεγονός ότι ισχύει η αρχή της ελεύθερης εκτιμήσεως των αποδείξεων, πρέπει να ληφθούν υπόψη τα θεμελιώδη δικαιώματα καθώς και οι γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης.

- 78 Στο πλαίσιο αυτό, είναι μεν αληθές ότι ο δικαστής της Ένωσης μπορεί να εμπνέεται και από το δίκαιο των κρατών μελών. Τούτο δεν σημαίνει όμως ότι πρέπει να εφαρμοσθεί το δίκαιο του κράτους μέλους του οποίου η νομοθεσία σχετικά με τη διεξαγωγή των αποδείξεων είναι η αυστηρότερη, πολλώ δε μάλλον καθόσον τεκμαίρεται ότι τόσο οι εθνικές έννομες τάξεις όσο και το δίκαιο της Ένωσης ενσωματώνουν τις εγγυήσεις της ΕΣΔΑ.
- 79 Ειδικότερα, όταν επί ορισμένου νομικού ζητήματος δεν συνάγεται καμία επικρατούσα τάση μεταξύ των εννόμων τάξεων των κρατών μελών της Ένωσης, η ενιαία ερμηνεία και εφαρμογή της αρχής της ελεύθερης απόδειξης εντός της Ένωσης είναι απαραίτητες ώστε οι έλεγχοι της Επιτροπής στο πλαίσιο των διαδικασιών που αφορούν συμπτώσεις να μπορούν να διεξαχθούν υπό συνθήκες ίσης μεταχείρισης των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων. Διαφορετικά, η προσφυγή σε νομικούς κανόνες ή έννοιες που ανήκουν στο εθνικό δίκαιο και διέπονται από τη νομοθεσία κράτους μέλους θα είχε ως αποτέλεσμα να θιγεί η ενότητα του δικαίου της Ένωσης (βλ., υπ' αυτήν την έννοια και κατ' αναλογία, απόφαση της 14ης Σεπτεμβρίου 2010, Akzo Nobel Chemicals και Akcros Chemicals κατά Επιτροπής, C-550/07 P, EU:C:2010:512, σκέψεις 69 έως 76).
- 80 Εν πάση περιπτώσει, είναι απορριπτέο το επιχείρημα των προσφευγουσών ότι, αν θεωρηθεί ότι εφαρμογή έχει το ολλανδικό δίκαιο, το δίκαιο αυτό απαγορεύει τη χρήση τέτοιων μαγνητοφωνήσεων.
- 81 Ειδικότερα, οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι από δύο αποφάσεις του Rechtbank Rotterdam (πρωτοδικείου Rotterdam), εκδοθείσες επί κυρώσεων τις οποίες επέβαλε η Nederlandse Autoriteit Consument en Markt (ολλανδική αρχή για την προστασία των καταναλωτών και της αγοράς, στο εξής: ACM) κατά ιδιωτικών επιχειρήσεων, συνάγεται ότι οι πραγματοποιούμενες από ανταγωνιστή κρυφές μαγνητοφωνήσεις τηλεφωνικών συνδιαλέξεων δεν γίνονται δεκτές ως αποδεικτικά στοιχεία βάσει του ολλανδικού δικαίου (Rechtbank Rotterdam, 13 Ιουνίου 2013, NL:RBROT:2013:CA3079 και Rechtbank Rotterdam, 11 Ιουλίου 2013, NL:RBROT:2013:5042).
- 82 Επισημαίνεται όμως ότι, όπως ορθώς υπενθυμίζει η Επιτροπή, εν προκειμένω το εν λόγω θεσμικό όργανο ανακάλυψε, με νόμιμα μέσα, τηλεφωνικές συνδιαλέξεις κρυφά μαγνητοφωνημένες από μια επιχείρηση και χρησιμοποίησε τις συνδιαλέξεις αυτές στο πλαίσιο της έρευνάς του, ενώ στις αποφάσεις του Rechtbank Rotterdam είχαν διαβιβασθεί στην ACM τηλεφωνικές συνδιαλέξεις τις οποίες είχε μαγνητοφωνήσει ο Openbaar Ministerie (εισαγγελέας, Κάτω Χώρες).
- 83 Εξάλλου, επισημαίνεται ότι, όπως αναφέρθηκε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, τις αποφάσεις του Rechtbank Rotterdam ανέτρεψαν δύο αποφάσεις του College van Beroep της 9ης Ιουλίου 2015 (College van Beroep voor het bedrijfsleven, 9 Ιουλίου 2015, NL:CBB:2015:192, και College van Beroep voor het bedrijfsleven, 9 Ιουλίου 2015, NL:CBB:2015:193). Σε αντίθεση με το Rechtbank Rotterdam, που ακύρωσε τα πρόστιμα κρίνοντας ότι δεν είχαν καταδειχθεί οι λόγοι για τους οποίους οι μαγνητοφωνήσεις αυτές είχαν διαβιβασθεί στην ACM, το College van Beroep έκρινε ότι η εν λόγω αρχή επιτρεπόταν να χρησιμοποιήσει πληροφορίες προερχόμενες από μαγνητοφωνήσεις τις οποίες είχε συλλέξει συννόμως ο εισαγγελέας στο πλαίσιο ποινικής έρευνας.
- 84 Το College van Beroep διευκρίνισε μεταξύ άλλων ότι οι διαβιβασθείσες στην ACM μαγνητοφωνήσεις μπορούσαν να θεωρηθούν ως ποινικής φύσεως πληροφορίες και ότι δεν υπήρχε νομική βάση δυνάμει της οποίας να απαιτείται προηγούμενη επαλήθευση εκ μέρους του εισαγγελέα πριν από τη διαβίβαση στην ACM πληροφοριών δυνάμενων να εξετασθούν από δικαστήριο. Το College van Beroep διευκρίνισε ότι μόνη προϋπόθεση για τη διαβίβαση των μαγνητοφωνήσεων ήταν η αναγκαιότητα της διαβίβασης αυτής για ουσιώδεις λόγους γενικού συμφέροντος. Έκρινε δε ότι η απαγόρευση των συμπτώσεων αποτελούσε ουσιώδη σκοπό γενικού συμφέροντος, δεδομένου ότι απέβλεπε στην οικονομική ευημερία της χώρας. Τέλος, το College van Beroep διευκρίνισε επίσης ότι η ACM δεν μπορούσε να αποκτήσει τέτοιες πληροφορίες κατ' άλλο ή κατά λιγότερο παρεμβατικό τρόπο.

- 85 Βάσει των ανωτέρω, πρέπει να κριθεί ότι η Επιτροπή δεν παρανόμησε καθόσον χρησιμοποίησε τις επίμαχες μαγνητοφωνήσεις τηλεφωνικών συνδιαλέξεων προκειμένου να αποδείξει την ύπαρξη παραβάσεως του άρθρου 101 ΣΛΕΕ.
- 86 Το ίδιο συμπέρασμα επιβάλλεται όσον αφορά τις σημειώσεις σχετικά με τις εν λόγω μαγνητοφωνήσεις, το επιτρεπτό των οποίων επίσης αμφισβητείται από τις προσφεύγουσες. Ειδικότερα, οι προσφεύγουσες περιορίζονται να υποστηρίξουν, συναφώς, ότι τα επιχειρήματά τους σχετικά με τη χρήση των μαγνητοφωνήσεων ισχύουν αναλόγως όσον αφορά τις σημειώσεις αυτές.
- 87 Υπ' αυτές τις συνθήκες, τα ως άνω επιχειρήματα πρέπει επίσης να απορριφθούν βάσει των όσων αναπτύχθηκαν στις σκέψεις 42 έως 85 ανωτέρω. Αντιθέτως, τα επιχειρήματα των προσφευγουσών που αφορούν την αξιοπιστία των εν λόγω σημειώσεων θα εξεταστούν στις σκέψεις 88 επ. κατωτέρω.

Επί της αξιοπιστίας των σημειώσεων που αφορούν τις τηλεφωνικές συνδιαλέξεις και επί της συμμορφώσεως της Επιτροπής στο σχετικό βάρος αποδείξεως

- 88 Στις αιτιολογικές σκέψεις 312 έως 334 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, σε απάντηση των επιχειρημάτων που προβλήθηκαν από τις προσφεύγουσες κατά τη διοικητική διαδικασία προς αμφισβήτηση της αξιοπιστίας των σημειώσεων που αφορούν τις τηλεφωνικές συνδιαλέξεις, ότι, στον βαθμό που ήταν διαθέσιμες οι πρωτότυπες μαγνητοφωνήσεις, η Επιτροπή εξέτασε επισταμένως τις γραπτές σημειώσεις βάσει των μαγνητοφωνήσεων αυτών. Η Επιτροπή δηλώνει ότι έλαβε επίσης υπόψη το γεγονός ότι οι γραπτές σημειώσεις δεν συνιστούσαν κατ' ανάγκην ακριβές αντίγραφο των τηλεφωνικών συνδιαλέξεων και ότι ενίοτε ο συντάκτης τους είχε προσθέσει προσωπικές παρατηρήσεις ή είχε παραλείψει αποσπάσματα που δεν θεωρούσε αρκετά σημαντικά. Η Επιτροπή προσθέτει ότι προέβη σε αντικειμενική και εύλογη ερμηνεία των σημειώσεων, επαλήθευσε δε την ερμηνεία της αυτή με βάση τα λοιπά στοιχεία του φακέλου.
- 89 Οι προσφεύγουσες προβάλλουν, κατ' ουσίαν, πέντε αιτιάσεις προκειμένου να θέσουν εν αμφιβόλω την αξιοπιστία των σημειώσεων που αφορούν τις τηλεφωνικές συνδιαλέξεις. Πρώτον, οι σημειώσεις σχετικά με τις εν λόγω τηλεφωνικές συνδιαλέξεις συνιστούν υποκειμενικές ερμηνείες. Δεύτερον, η ημερομηνία και ο κατάλογος των προσώπων που μετείχαν στις συνδιαλέξεις αυτές στερούνται σαφήνειας. Τρίτον, η Επιτροπή υπέπεσε σε πλάνη κατά την κατανομή του βάρους αποδείξεως. Τέταρτον, η Επιτροπή έπρεπε να ελέγξει το περιεχόμενο των συνδιαλέξεων απευθύνοντας αιτήσεις παροχής πληροφοριών στους συνομιλητές εκείνου που προέβη στις μαγνητοφωνήσεις των εν λόγω συνδιαλέξεων, δηλαδή του K, και, πέμπτον, αν οι μαγνητοφωνήσεις και οι γραπτές σημειώσεις δεν γίνονταν δεκτές ως αποδείξεις, οι κατηγορίες κατά της Heiploeg θα κατέρρεαν.
- 90 Συναφώς, από το άρθρο 2 του κανονισμού 1/2003, καθώς και από πάγια νομολογία, προκύπτει ότι, στον τομέα του δικαίου του ανταγωνισμού, σε περίπτωση που ερίζεται η ύπαρξη παραβάσεως, απόκειται στην Επιτροπή να αποδείξει τις παραβάσεις που διαπιστώνει και να προσκομίσει τα αποδεικτικά στοιχεία που είναι ικανά να τεκμηριώσουν, επαρκώς κατά νόμον, τη συνδρομή των πραγματικών περιστατικών που στοιχειοθετούν παράβαση. Προς τούτο, οφείλει να συλλέξει επαρκώς ακριβή και συγκλίνοντα αποδεικτικά στοιχεία ώστε να τεκμηριώσει ότι η προβαλλόμενη παράβαση έλαβε χώρα (βλ. απόφαση της 27ης Ιουνίου 2012, Coats Holdings κατά Επιτροπής, T-439/07, EU:T:2012:320, σκέψη 38 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 91 Στην περίπτωση που η Επιτροπή στηρίζεται σε έγγραφα αποδεικτικά στοιχεία, στο πλαίσιο αποδείξεως της τελέσεως παραβάσεως των άρθρων 101 και 102 ΣΛΕΕ, οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις οφείλουν όχι απλώς να παρουσιάσουν μια εύλογη εξήγηση, εναλλακτική της θέσεως της Επιτροπής, αλλά να επικαλεστούν την ανεπάρκεια των αποδείξεων που χρησιμοποιούνται στην προσβαλλόμενη απόφαση προς τεκμηρίωση της υπάρξεως της παραβάσεως. Πρέπει να θεωρηθεί ότι, στις περιπτώσεις που η Επιτροπή στηρίζεται σε άμεσα αποδεικτικά στοιχεία, απόκειται στις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις να

αποδείξουν την ανεπάρκεια των στοιχείων αυτών. Έχει κριθεί ότι μια τέτοια αντιστροφή του βάρους αποδείξεως δεν αντέβαινε στο τεκμήριο της αθωότητας (βλ. απόφαση της 27ης Ιουνίου 2012, Coats Holdings κατά Επιτροπής, T-439/07, EU:T:2012:320, σκέψη 39 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

- 92 Ωστόσο, δεν χρειάζεται οπωσδήποτε καθένα από τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκομίζει η Επιτροπή να πληροί τα κριτήρια αυτά ως προς καθένα από τα στοιχεία της παραβάσεως. Αρκεί η δέσμη ενδείξεων την οποία επικαλείται το θεσμικό όργανο, συνολικώς εκτιμώμενη, να ανταποκρίνεται στην απαίτηση αυτή (βλ. απόφαση της 27ης Ιουνίου 2012, Coats Holdings κατά Επιτροπής, T-439/07, EU:T:2012:320, σκέψη 40 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 93 Πράγματι, οι ενδείξεις τις οποίες επικαλείται η Επιτροπή με την απόφαση προκειμένου να αποδείξει την παράβαση από μια επιχείρηση του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ πρέπει να εκτιμώνται όχι μεμονωμένα, αλλά στο σύνολό τους (βλ. απόφαση της 27ης Ιουνίου 2012, Coats Holdings κατά Επιτροπής, T-439/07, EU:T:2012:320, σκέψη 41 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 94 Πρέπει επίσης να λαμβάνεται υπόψη το γεγονός ότι οι δραστηριότητες οι οποίες θίγουν τον ανταγωνισμό ασκούνται λαθραίως και, επομένως, στις περισσότερες περιπτώσεις, η ύπαρξη θίγουσας τον ανταγωνισμό πρακτικής ή συμφωνίας πρέπει να συναχθεί από ορισμένο αριθμό συμπτώσεων και ενδείξεων οι οποίες, συνολικά θεωρούμενες, μπορούν να αποτελέσουν, ελλείψει άλλης εύλογης εξηγήσεως, απόδειξη περί παραβάσεως των κανόνων του ανταγωνισμού (βλ. απόφαση της 27ης Ιουνίου 2012, Coats Holdings κατά Επιτροπής, T-439/07, EU:T:2012:320, σκέψη 42 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 95 Όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 42 ανωτέρω, το μόνο πρόσφορο κριτήριο για την εκτίμηση των ελεύθερα προσκομιζόμενων αποδείξεων συνίσταται στην αξιοπιστία τους. Κατά τους γενικώς εφαρμοζόμενους κανόνες στον τομέα της αποδείξεως, η αξιοπιστία και, επομένως, η αποδεικτική αξία ενός εγγράφου εξαρτώνται από την προέλευσή του, από τις περιστάσεις υπό τις οποίες αυτό συντάχθηκε, από τον αποδέκτη του και από τον λογικό και αξιόπιστο χαρακτήρα του περιεχομένου του. Μεταξύ άλλων, πρέπει να αποδίδεται ιδιαίτερη σημασία στο γεγονός ότι το έγγραφο αφορά ευθέως τα πραγματικά περιστατικά ή συνετάχθη από άμεσο μάρτυρα των πραγματικών περιστατικών. Εξάλλου, υπενθυμίζεται ότι το γεγονός και μόνον ότι η πληροφορία παρασχέθηκε από επιχειρήσεις που υπέβαλαν αίτηση προκειμένου να υπαχθούν στο ευεργετικό καθεστώς της ανακοινώσεως περί συνεργασίας του 2006 δεν καθιστά αμφίβολη την αποδεικτική αξία της (βλ. απόφαση της 27ης Ιουνίου 2012, Coats Holdings κατά Επιτροπής, T-439/07, EU:T:2012:320, σκέψη 45 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 96 Κατά πάγια νομολογία, καμία διάταξη ή γενική αρχή του δικαίου της Ένωσης δεν απαγορεύει στην Επιτροπή να επικαλεσθεί κατά ορισμένης επιχειρήσεως δηλώσεις άλλων κατηγορουμένων επιχειρήσεων. Διαφορετικά, το βάρος αποδείξεως των αντίθετων προς τα άρθρα 101 και 102 ΣΛΕΕ συμπεριφορών, το οποίο φέρει η Επιτροπή, θα ήταν δυσβάστακτο και ασυμβίβαστο προς την αποστολή της επιβλέψεως της ορθής εφαρμογής των διατάξεων αυτών, η οποία της έχει ανατεθεί από τη Συνθήκη ΛΕΕ (βλ. απόφαση της 27ης Ιουνίου 2012, Coats Holdings κατά Επιτροπής, T-439/07, EU:T:2012:320, σκέψη 46 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 97 Είναι κατανοητή κάποια δυσπιστία ως προς τις εκούσιες καταθέσεις των κυρίων μετεχόντων σε παράνομη σύμπραξη, εφόσον οι μετέχοντες αυτοί θα μπορούσαν να υποβαθμίσουν τη σημασία της δικής τους συμβολής στην παράβαση και να μεγεθύνουν τη συμβολή των άλλων. Εντούτοις, λαμβανομένης υπόψη της εγγενούς λογικής της διαδικασίας που προβλέπεται από την ανακοίνωση περί συνεργασίας του 2006, το γεγονός ότι ορισμένοι μετέχοντες ζητούν την υπέρ αυτών εφαρμογή της ως άνω ανακοινώσεως για να επιτύχουν μείωση του προστίμου δεν δημιουργεί οπωσδήποτε κίνητρο ώστε να προσκομίσουν παραποιημένα αποδεικτικά στοιχεία για τους λοιπούς μετέχοντες στην προσαπτόμενη σύμπραξη. Ειδικότερα, κάθε απόπειρα παραπλανήσεως της Επιτροπής θα μπορούσε να δημιουργήσει αμφιβολίες για την ειλικρίνεια και την πληρότητα της συνεργασίας της

επιχειρήσεως και, επομένως, να θέσει σε κίνδυνο τη δυνατότητά της αντλήσει τα πλήρη οφέλη της εν λόγω ανακοινώσεως (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 27ης Ιουνίου 2012, Coats Holdings κατά Επιτροπής, T-439/07, EU:T:2012:320, σκέψη 47 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

- 98 Ειδικότερα, πρέπει να θεωρηθεί ότι το γεγονός ότι ένα πρόσωπο ομολογεί ότι διέπραξε παράβαση και δέχεται έτσι πραγματικά περιστατικά που βαίνουν πέραν εκείνων των οποίων η ύπαρξη μπορούσε να συναχθεί ευθέως από τα επίμαχα έγγραφα καταρχήν σημαίνει, ελλείψει ιδιαιτέρων περιστάσεων που να παρέχουν ενδείξεις περί του αντιθέτου, ότι το πρόσωπο αυτό έλαβε την απόφαση να πει την αλήθεια. Έτσι, οι δηλώσεις που αντίκεινται στα συμφέροντα του δηλούντος πρέπει καταρχήν να θεωρούνται ως ιδιαιτέρως αξιόπιστα αποδεικτικά στοιχεία (βλ. απόφαση της 27ης Ιουνίου 2012, Coats Holdings κατά Επιτροπής, T-439/07, EU:T:2012:320, σκέψη 48 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 99 Πάντως, οι δηλώσεις στις οποίες προβαίνουν οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις στο πλαίσιο αιτήσεων υπαγωγής στο ευεργετικό καθεστώς της ανακοινώσεως περί συνεργασίας του 2006 πρέπει να εκτιμώνται με σύνεση και, γενικώς, δεν μπορούν να θεωρούνται ως ιδιαιτέρως αξιόπιστα αποδεικτικά στοιχεία αν δεν επιβεβαιώνονται από άλλα στοιχεία (απόφαση της 27ης Ιουνίου 2012, Coats Holdings κατά Επιτροπής, T-439/07, EU:T:2012:320, σκέψη 49).
- 100 Ειδικότερα, κατά πάγια νομολογία, η δήλωση επιχειρήσεως κατηγορουμένης ότι μετέσχε σε σύμπραξη, της οποίας η ορθότητα αμφισβητείται από διάφορες άλλες κατηγορούμενες επιχειρήσεις, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως συνιστώσα επαρκή απόδειξη της υπάρξεως παραβάσεως διαπραχθείσας από τις επιχειρήσεις αυτές αν δεν επιβεβαιώνεται από άλλα αποδεικτικά στοιχεία (βλ. απόφαση της 27ης Ιουνίου 2012, Coats Holdings κατά Επιτροπής, T-439/07, EU:T:2012:320, σκέψη 50 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 101 Βάσει της εκτιθέμενης στις σκέψεις 90 έως 100 ανωτέρω νομολογίας πρέπει να εξακριβωθεί αν ορθώς η Επιτροπή χρησιμοποίησε, στην προσβαλλόμενη απόφαση, τις γραπτές σημειώσεις σχετικά με τις μαγνητοφωνήσεις ως αρκούντως αξιόπιστα αποδεικτικά στοιχεία.
- 102 Εν προκειμένω, στις αιτιολογικές σκέψεις 31 έως 39 της προσβαλλομένης αποφάσεως αναφέρεται ότι η Επιτροπή πραγματοποίησε ελέγχους στις εγκαταστάσεις των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων καθώς και σε ιδιωτικούς χώρους προκειμένου να διεξαγάγει την έρευνά της. Κατά τους ελέγχους αυτούς, η Επιτροπή ανακάλυψε, μεταξύ άλλων, μαγνητοφωνήσεις τηλεφωνικών συνδιαλέξεων μεταξύ της Heiploeg και της Kok Seafood, καθώς και σημειώσεις από τις μαγνητοφωνήσεις αυτές, οι οποίες είχαν πραγματοποιηθεί από την Kok Seafood εν αγνοία της Heiploeg (βλ. αιτιολογικές σκέψεις 262, 266 και 268 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 58 ανωτέρω, η νομιμότητα του ελέγχου αυτού δεν αμφισβητείται από τις προσφεύγουσες.
- 103 Όσον αφορά την πρώτη αιτίαση κατά την οποία οι γραπτές σημειώσεις συνιστούν υποκειμενικές ερμηνείες, αρκεί να υπομνησθεί ότι το μόνο πρόσφορο κριτήριο για την εκτίμηση των ελεύθερα προσκομιζόμενων αποδείξεων συνίσταται στην αξιοπιστία τους (βλ. σκέψη 42 ανωτέρω).
- 104 Εν προκειμένω, επισημαίνεται ότι η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι οι γραπτές σημειώσεις δεν συνιστούν κατ' ανάγκην πιστή απομαγνητοφώνηση των τηλεφωνικών συνδιαλέξεων και ότι ορισμένες μαγνητοφωνήσεις καταστράφηκαν (βλ. αιτιολογική σκέψη 315 της προσβαλλομένης αποφάσεως), πράγμα που έλαβε άλλωστε υπόψη της η Επιτροπή κατά την εξέτασή της, από κοινού με το γεγονός ότι ο συντάκτης του σημειώματος προσέθεσε κάποιες φορές προσωπικές παρατηρήσεις (βλ., ιδίως, αιτιολογικές σκέψεις 321, 322, 324 και 325 της προσβαλλομένης αποφάσεως).
- 105 Επιπλέον, η Επιτροπή εξέτασε τις γραπτές σημειώσεις με βάση τις μαγνητοφωνήσεις όποτε αυτές ήταν διαθέσιμες και εξασφάλισε την επιβεβαίωση, από την Kok Seafood, της εκ μέρους της ερμηνείας των εν λόγω σημειώσεων (βλ., ιδίως, αιτιολογικές σκέψεις 138, 182, 325 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

- 106 Οι προσφεύγουσες προσάπτουν επίσης στην Επιτροπή ότι δεν έλαβε υπόψη τη μνεία «με την Klaas Ruul», η οποία κατά την άποψή τους είχε προστεθεί από τον Κ. στις διαλαμβανόμενες στην αιτιολογική σκέψη 206 της προσβαλλομένης αποφάσεως γραπτές σημειώσεις και η οποία μεταβάλλει τη σημασία των όσων είχαν λεχθεί. Το επιχείρημα αυτό δεν μπορεί να ευδοκιμήσει, δεδομένου ότι η προσθήκη της μνείας αυτής ουδόλως μεταβάλλει την αποδεικτική αξία των σημειώσεων. Πράγματι, ανεξαρτήτως της εν λόγω προσθήκης, οι επίμαχες σημειώσεις μαρτυρούν την ύπαρξη επαφών μεταξύ Heirloeg και Klaas Ruul με σκοπό την επίτευξη συμφωνίας για την αύξηση των τιμών πώλησης, όπως ορθώς επισήμανε η Επιτροπή στις αιτιολογικές σκέψεις 207 και 208 της προσβαλλομένης αποφάσεως.
- 107 Εξάλλου, οι προσφεύγουσες δεν προσκομίζουν κανένα πειστικό στοιχείο που να αποδεικνύει ότι η εν λόγω προσθήκη προσδίδει διαφορετικό νόημα στις επίμαχες σημειώσεις. Ακόμη, επισημαίνεται ότι οι σημειώσεις αυτές συμβαδίζουν με άλλα έγγραφα του φακέλου, όπως οι δηλώσεις και τα δικαιολογητικά έγγραφα της Klaas Ruul (βλ. αιτιολογική σκέψη 333 της προσβαλλομένης αποφάσεως).
- 108 Υπ' αυτές τις συνθήκες, η πρώτη αιτίαση των προσφευγουσών πρέπει να απορριφθεί.
- 109 Σχετικά με τη δεύτερη αιτίαση, κατά την οποία η ημερομηνία και ο κατάλογος των προσώπων που μετείχαν στις συνδιαλέξεις δεν είναι αρκούντως σαφείς, διαπιστώνεται ότι οι προσφεύγουσες δεν αναφέρουν κανένα συγκεκριμένο παράδειγμα προκειμένου να τεκμηριώσουν το επιχείρημα αυτό. Το μοναδικό παράδειγμα που παρέθεσαν είναι η διαλαμβανόμενη στην αιτιολογική σκέψη 206 της προσβαλλομένης αποφάσεως προσθήκη της μνείας «με την Klaas Ruul». Όπως όμως διαπιστώθηκε στη σκέψη 106 ανωτέρω, το παρατεθέν στην εν λόγω αιτιολογική σκέψη απόσπασμα των σημειώσεων επιβεβαιώνει την ύπαρξη των επαφών μεταξύ Heirloeg και Klaas Ruul με σκοπό τον συντονισμό της στρατηγικής τους για τις τιμές πώλησης.
- 110 Εν πάση περιπτώσει, παρά τα όσα υποστηρίζουν οι προσφεύγουσες, από τις προαναφερθείσες σημειώσεις μπορεί να συναχθεί η ταυτότητα των προσώπων που μετείχαν στις μεταγραφείσες στις σημειώσεις αυτές συνδιαλέξεις και το χρονικό σημείο κατά το οποίο αυτές έλαβαν χώρα, όπως ορθώς επισημάνθηκε, μεταξύ άλλων, στις αιτιολογικές σκέψεις 96 και 207 της προσβαλλομένης αποφάσεως.
- 111 Βάσει των ανωτέρω, η δεύτερη αιτίαση πρέπει να απορριφθεί.
- 112 Σχετικά με την τρίτη αιτίαση, που αντλείται από πλάνη της Επιτροπής κατά την κατανομή του βάρους αποδείξεως, παρατηρείται ότι, κατά τη νομολογία, όταν η Επιτροπή στηρίζεται σε αποδεικτικά στοιχεία τα οποία είναι, καταρχήν, επαρκή ώστε να τεκμηριώσουν την ύπαρξη της παραβάσεως, δεν αρκεί για την εμπλεκόμενη επιχείρηση να επικαλεστεί το ενδεχόμενο να έχει υπάρξει κάποιο γεγονός που θα μπορούσε να επηρεάσει την αποδεικτική αξία των ως άνω στοιχείων. Απεναντίας, πλην των περιπτώσεων στις οποίες η απόδειξη αυτή εκ μέρους της εμπλεκόμενης επιχειρήσεως δεν είναι δυνατή λόγω της συμπεριφοράς της Επιτροπής, η ως άνω επιχείρηση οφείλει να αποδείξει επαρκώς κατά νόμον, αφενός, την ύπαρξη του γεγονότος που επικαλείται και, αφετέρου, ότι το γεγονός αυτό κλονίζει την αποδεικτική αξία των στοιχείων επί των οποίων έχει στηριχθεί η Επιτροπή (βλ. απόφαση της 6ης Φεβρουαρίου 2014, AC-Treuhand κατά Επιτροπής, T-27/10, EU:T:2014:59, σκέψη 64 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 113 Η Επιτροπή στηρίχθηκε όμως σε γραπτές αποδείξεις προερχόμενες απευθείας από τις επιχειρήσεις τις οποίες αφορούσε η προσβαλλόμενη απόφαση προκειμένου να θεμελιώσει τα πραγματικά περιστατικά που στοιχειοθετούσαν την προσαπτόμενη στις προσφεύγουσες παράβαση.
- 114 Κατά συνέπεια, ορθώς η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι, στις περιπτώσεις που η ίδια έχει στηριχθεί σε άμεσες αποδείξεις, η εμπλεκόμενη επιχείρηση οφείλει όχι μόνο να προτείνει μια εύλογη θέση, εναλλακτική της θέσεως της Επιτροπής, αλλά και να αποδείξει ότι τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκομίσθηκαν για την τεκμηρίωση της παραβάσεως είναι ανεπαρκή (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, αποφάσεις της 7ης Ιανουαρίου 2004, Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-204/00 P,

C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P και C-219/00 P, EU:C:2004:6, σκέψη 81 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, και της 6ης Φεβρουαρίου 2014, AC-Treuhand κατά Επιτροπής, T-27/10, EU:T:2014:59, σκέψεις 63 και 64 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

- 115 Διαπιστώνεται όμως ότι, όπως ορθώς επισημαίνει η Επιτροπή, ιδίως στις αιτιολογικές σκέψεις 334 και 342 της προσβαλλομένης αποφάσεως, οι προσφεύγουσες δεν προέβησαν παρά μόνο σε αόριστες επικρίσεις ως προς τα αποδεικτικά στοιχεία αυτά καθεαυτά, χωρίς να θέσουν εν αμφιβόλω τις εξ αυτών απορρέουσες διαπιστώσεις της Επιτροπής. Εξάλλου, δεν παρουσίασαν καμία εύλογη εξήγηση, εναλλακτική των διαπιστώσεων αυτών, ούτε απέδειξαν ότι τα αποδεικτικά στοιχεία δεν ήταν επαρκή ώστε να τεκμηριώσουν την παράβαση.
- 116 Υπ' αυτές τις συνθήκες, η τρίτη αιτίαση πρέπει να απορριφθεί.
- 117 Σχετικά με την τέταρτη αιτίαση, που αντλείται από το ότι η Επιτροπή όφειλε να επαληθεύσει το περιεχόμενο των συνδιαλέξεων απευθύνοντας αιτήσεις παροχής πληροφοριών σε όσους συμμετείχαν στις εν λόγω συνδιαλέξεις, επισημαίνεται, όπως τονίζει και η Επιτροπή, ότι όλες οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις, μεταξύ των οποίων και οι Heiploeg και Kok Seafood, είχαν την ευκαιρία να ελέγξουν την ερμηνεία στην οποία είχε προβεί η Επιτροπή και να παρουσιάσουν εναλλακτικές ερμηνείες.
- 118 Συναφώς, παρατηρείται ότι, στις αιτιολογικές σκέψεις 37 και 38 της προσβαλλομένης αποφάσεως, γίνεται αναφορά στο γεγονός ότι όλοι οι αποδέκτες της προσβαλλομένης αποφάσεως έλαβαν DVD που περιείχε έγγραφα του φακέλου της Επιτροπής και ότι η Heiploeg μάλιστα μελέτησε και άλλα έγγραφα στα γραφεία της Επιτροπής. Όλοι οι αποδέκτες της ανακοινώσεως των αιτιάσεων υπέβαλαν εξάλλου γραπτά σχόλια και ακούστηκαν στο πλαίσιο ακροάσεως που πραγματοποιήθηκε στις 7 Φεβρουαρίου 2013.
- 119 Η Heiploeg είχε άλλωστε πρόσβαση, κατά τη διοικητική διαδικασία, στις εν λόγω σημειώσεις και στις μαγνητοφωνήσεις, όπως αποδεικνύει το γεγονός ότι ο σύμβουλος της Heiploeg ζήτησε και έλαβε αντίγραφο των διαφόρων μαγνητοφωνήσεων.
- 120 Παρά το γεγονός ότι ένα μέρος των μαγνητοφωνήσεων καταστράφηκε (βλ. αιτιολογική σκέψη 315 της προσβαλλομένης αποφάσεως), οι προσφεύγουσες είχαν πλήρως την ευκαιρία να ελέγξουν την πιστότητα των γραπτών σημειώσεων προς τις μαγνητοφωνήσεις και πάντως ουδέποτε υποστήριξαν ότι είχαν αντιμετωπίσει σχετικές δυσκολίες. Εν πάση περιπτώσει, το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν απέστειλε αιτήσεις παροχής πληροφοριών σε όσους συμμετείχαν στις τηλεφωνικές συνδιαλέξεις δεν θίγει την αξιοπιστία των σημειώσεων που ανευρέθησαν στις εγκαταστάσεις της Kok Seafood.
- 121 Επομένως, ούτε η τέταρτη αιτίαση δύναται να ευδοκιμήσει.
- 122 Σχετικά με την πέμπτη αιτίαση, οι προσφεύγουσες επιμένουν ότι, αν οι μαγνητοφωνήσεις και οι σχετικές με αυτές σημειώσεις δεν γίνονταν δεκτές ως αποδεικτικά στοιχεία, οι κατηγορίες εις βάρος της Heiploeg θα κατέρρεαν, διότι τα μόνα αποδεικτικά στοιχεία που θα απέμεναν θα ήταν οι δηλώσεις στις οποίες προέβη η Klaas Ruul προκειμένου να τύχει επιείκειας.
- 123 Όπως υπενθυμίστηκε από την παρατεθείσα στη σκέψη 96 ανωτέρω νομολογία, καμία διάταξη ή γενική αρχή του δικαίου της Ένωσης δεν απαγορεύει στην Επιτροπή να επικαλεσθεί κατά επιχειρήσεως δηλώσεις άλλων κατηγορουμένων επιχειρήσεων. Διαφορετικά, το βάρος αποδείξεως των αντίθετων προς τα άρθρα 101 και 102 ΣΛΕΕ συμπεριφορών, το οποίο φέρει η Επιτροπή, θα ήταν δυσβάστακτο και ασυμβίβαστο προς την αποστολή της επιβλέψεως της ορθής εφαρμογής των διατάξεων αυτών, η οποία της έχει ανατεθεί από τη Συνθήκη.
- 124 Κατά τις προσφεύγουσες, η δήλωση επιχειρήσεως κατηγορουμένης ότι μετέσχε σε σύμπραξη δεν μπορεί να θεωρηθεί επαρκής απόδειξη της υπάρξεως παραβάσεως διαπραχθείσας από τις ίδιες αν δεν επιβεβαιώνεται από άλλα αποδεικτικά στοιχεία.

- 125 Από την υπομνησθείσα στη σκέψη 100 ανωτέρω νομολογία προκύπτει όμως ότι η ορθότητα της δηλώσεως μιας επιχειρήσεως που μετέχει σε σύμπραξη πρέπει να αμφισβητηθεί από διάφορες άλλες κατηγορούμενες επιχειρήσεις προκειμένου να δημιουργηθεί αμφιβολία ως προς την αποδεικτική αξία της. Εν προκειμένω, αρκεί η διαπίστωση ότι οι προσφεύγουσες περιορίζονται σε αντιρρήσεις κατά της χρήσεως των δηλώσεων της Klaas Ruul χωρίς να προβάλλουν επιχειρήματα με τα οποία να αμφισβητείται η ορθότητα των συναγόμενων από τις δηλώσεις αυτές διαπιστώσεων περί τα πράγματα. Εξάλλου, καμία άλλη από τις επιχειρήσεις που μετείχαν στη σύμπραξη δεν αμφισβητεί την ορθότητα των εν λόγω δηλώσεων (βλ. αιτιολογικές σκέψεις 300 έως 311 της προσβαλλομένης αποφάσεως).
- 126 Επιπλέον, κακώς θεωρούν οι προσφεύγουσες ότι, αν δεν λαμβάνονταν υπόψη οι μαγνητοφωνήσεις και οι σχετικές με αυτές σημειώσεις, τα μόνα αποδεικτικά στοιχεία που θα απέμεναν θα ήταν οι δηλώσεις στις οποίες προέβη η Klaas Ruul προκειμένου να τύχει επιείκειας. Συναφώς, παρατηρείται ότι, όπως επισημάνθηκε στις σκέψεις 17 και 66 ανωτέρω, η προσβαλλόμενη απόφαση στηρίζεται και σε άλλα αποδεικτικά στοιχεία, των οποίων την προσφορότητα δεν αμφισβητούν οι προσφεύγουσες στο πλαίσιο της υπό κρίση διαφοράς, ήτοι, ιδίως, το υπόλοιπο υλικό που προέκυψε από τον έλεγχο, η απάντηση της Stührk στην ανακοίνωση των αιτιάσεων και τα ενοχοποιητικά έγγραφα που διαβιβάστηκαν από την Klaas Ruul προς στήριξη των δηλώσεών της (βλ. αιτιολογικές σκέψεις 55 έως 224 της προσβαλλομένης αποφάσεως).
- 127 Όπως προκύπτει δε από τη νομολογία που υπενθυμίζεται στη σκέψη 93 ανωτέρω και όπως ορθώς παρατηρεί η Επιτροπή, οι ενδείξεις τις οποίες επικαλείται σε μια απόφαση προκειμένου να αποδείξει παράβαση του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ πρέπει να εκτιμώνται όχι μεμονωμένα, αλλά στο σύνολό τους.
- 128 Υπ' αυτές τις συνθήκες, ούτε η πέμπτη αιτίαση μπορεί να ευδοκιμήσει.
- 129 Υπό το φως όλων των ανωτέρω, πρέπει να κριθεί ότι δεν αποδεικνύεται ότι η Επιτροπή παρέβη το άρθρο 101 ΣΛΕΕ ή το άρθρο 2 του κανονισμού 1/2003 χρησιμοποιώντας στην υπό κρίση υπόθεση τις επίμαχες μαγνητοφωνήσεις των επίμαχων τηλεφωνικών συνδιαλέξεων ή τις σχετικές με αυτές σημειώσεις.
- 130 Ως εκ τούτου, ο πρώτος και ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθούν.

Επί του τρίτου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από το ότι η Επιτροπή κακώς αρνήθηκε να λάβει υπόψη την αδυναμία των προσφευγουσών να καταβάλουν το πρόστιμο, κατά την έννοια της παραγράφου 35 των κατευθυντηρίων γραμμών

- 131 Στο πλαίσιο του λόγου αυτού, οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε διάφορες πραγματικές και νομικές πλάνες απορρίπτοντας την αίτησή τους για μείωση του ύψους του προστίμου, η οποία στηριζόταν στην αδυναμία τους να καταβάλουν το πρόστιμο. Οι προσφεύγουσες επικαλούνται, πρώτον, το ότι η καταβολή του προστίμου θα έθετε σε κίνδυνο τη βιωσιμότητά τους, δεύτερον, ότι η εν λόγω καταβολή θα προκαλούσε απώλεια ενός σημαντικού μέρους της αξίας των στοιχείων του ενεργητικού της επιχειρήσεως και, τρίτον, ότι εν προκειμένω το κοινωνικοοικονομικό πλαίσιο έχει ιδιαίζοντα χαρακτήρα.

132 Η παράγραφος 35 των κατευθυντηρίων γραμμών, η οποία αναφέρεται στον αντίκτυπο που μπορεί να έχει το ζήτημα της ικανότητας καταβολής προστίμου μιας επιχειρήσεως στην οποία έχουν επιβληθεί κυρώσεις λόγω παραβάσεως του άρθρου 101 ΣΛΕΕ επί του υπολογισμού του ύψους του προστίμου που δύναται να της επιβληθεί, έχει ως εξής:

«Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, η Επιτροπή δύναται, εφόσον αυτό της ζητηθεί, να συνεκτιμήσει την αδυναμία της επιχείρησης να πληρώσει το πρόστιμο σε ένα συγκεκριμένο κοινωνικό και οικονομικό πλαίσιο. Η Επιτροπή δεν θα βασίζει καμία μείωση του προστίμου που χορηγείται για αυτό το λόγο στην απλή διαπίστωση μιας προβληματικής ή ελλειμματικής οικονομικής κατάστασης. Μία τέτοια μείωση θα μπορεί να χορηγείται μόνο βάσει αντικειμενικών αποδείξεων ότι η επιβολή του προστίμου, σύμφωνα με τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές, θα έθετε ανεπανόρθωτα σε κίνδυνο την οικονομική βιωσιμότητα της εμπλεκόμενης επιχείρησης και θα οδηγούσε στην απώλεια της αξίας στοιχείων του ενεργητικού της.»

133 Κατά πάγια νομολογία, θεσπίζοντας κανόνες συμπεριφοράς όπως οι κατευθυντήριες γραμμές και αναγγέλλοντας με τη δημοσίευσή τους ότι θα τους εφαρμόζει εφεξής στις περιπτώσεις που οι κανόνες αυτοί αφορούν, η Επιτροπή αυτοπεριορίζεται κατά την άσκηση της εξουσίας της εκτιμήσεως και δεν μπορεί να αποκλίνει από τους κανόνες αυτούς, διότι άλλως θα υποστεί ενδεχομένως κυρώσεις λόγω παραβιάσεως γενικών αρχών του δικαίου, όπως είναι η ίση μεταχείριση ή η προστασία της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης (αποφάσεις της 28ης Ιουνίου 2005, Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P έως C-208/02 P και C-213/02 P, EU:C:2005:408, σκέψη 211, και της 12ης Δεκεμβρίου 2012, Ecka Granulate και non ferrum Metallpulver κατά Επιτροπής, T-400/09, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2012:675, σκέψη 40).

134 Επισημαίνεται ευθύς εξαρχής ότι μείωση του ύψους του προστίμου μπορεί να χωρήσει δυνάμει της παραγράφου 35 των κατευθυντηρίων γραμμών μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις και τηρουμένων των προϋποθέσεων που καθορίζονται από την εν λόγω παράγραφο. Ειδικότερα, αφενός, πρέπει να αποδειχθεί ότι το επιβαλλόμενο πρόστιμο «θα έθετε ανεπανόρθωτα σε κίνδυνο την οικονομική βιωσιμότητα της εμπλεκόμενης επιχείρησης και θα οδηγούσε στην απώλεια της αξίας στοιχείων του ενεργητικού της». Αφετέρου, πρέπει επίσης να αποδειχθεί η ύπαρξη ενός «συγκεκριμένου κοινωνικού και οικονομικού πλαισίου». Πρέπει να υπομνησθεί, περαιτέρω, ότι τα δύο αυτά σύνολα προϋποθέσεων είχαν προηγουμένως διαμορφωθεί από τη νομολογία των δικαιοδοτικών οργάνων της Ένωσης.

135 Σχετικά με το πρώτο σύνολο προϋποθέσεων, έχει κριθεί ότι η Επιτροπή καταρχήν δεν υποχρεούται να λάβει υπόψη, κατά τον καθορισμό του επιβλητέου προστίμου για παράβαση των κανόνων του ανταγωνισμού, την ελλειμματική οικονομική κατάσταση μιας επιχείρησης, δεδομένου ότι η αναγνώριση μιας τέτοιας υποχρέωσης θα ισοδυναμούσε με παροχή αδικαιολόγητου ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος στις επιχειρήσεις που έχουν προσαρμοστεί λιγότερο στους όρους της αγοράς (αποφάσεις της 28ης Ιουνίου 2005, Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P έως C-208/02 P και C-213/02 P, EU:C:2005:408, σκέψη 327, και της 12ης Δεκεμβρίου 2012, Ecka Granulate και non ferrum Metallpulver κατά Επιτροπής, T-400/09, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2012:675, σκέψη 94).

136 Για τον λόγο αυτό, η απλή διαπίστωση της δυσμενούς ή ελλειμματικής οικονομικής καταστάσεως της εμπλεκόμενης επιχείρησης δεν αρκεί προς θεμελίωση αιτήσεως με αντικείμενο να λάβει η Επιτροπή υπόψη της την αδυναμία καταβολής της εν λόγω επιχείρησης προκειμένου να προβεί σε μείωση του προστίμου.

137 Εξάλλου, κατά πάγια νομολογία, αυτό καθαυτό το ενδεχόμενο ένα μέτρο λαμβανόμενο από αρχή της Ένωσης να προκαλέσει την πτώχευση ή την εκκαθάριση επιχείρησης δεν απαγορεύεται από το δίκαιο της Ένωσης. Μολονότι μια τέτοια ενέργεια ενδέχεται να θίξει τα οικονομικά συμφέροντα των ιδιοκτητών ή των μετόχων, τούτο δεν σημαίνει πάντως ότι τα προσωπικά, υλικά και άυλα στοιχεία που συνθέτουν την επιχείρηση θα χάσουν και αυτά την αξία τους (αποφάσεις της 29ης Απριλίου

2004, Tokai Carbon κ.λπ. κατά Επιτροπής, T-236/01, T-244/01 έως T-246/01, T-251/01 και T-252/01, EU:T:2004:118, σκέψη 372, και της 12ης Δεκεμβρίου 2012, Ecka Granulate και non ferrum Metallpulver κατά Επιτροπής, T-400/09, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2012:675, σκέψη 50).

- 138 Δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι, με τη θέσπιση της παραγράφου 35 των κατευθυντηρίων γραμμών, η Επιτροπή επέβαλε στον εαυτό της υποχρέωση που προσκρούει στην ως άνω νομολογία. Τούτο αποδεικνύεται από το γεγονός ότι η εν λόγω παράγραφος δεν αναφέρεται στην πτώχευση μιας επιχειρήσεως, αλλά αφορά μια κατάσταση, επερχόμενη «σε ένα συγκεκριμένο κοινωνικό και οικονομικό πλαίσιο», στην οποία η επιβολή προστίμου «θα έθετε ανεπανόρθωτα σε κίνδυνο την οικονομική βιωσιμότητα της εμπλεκόμενης επιχείρησης και θα οδηγούσε στην απώλεια της αξίας στοιχείων του ενεργητικού της» (απόφαση της 12ης Δεκεμβρίου 2012, Novácke chemické závody κατά Επιτροπής, T-352/09, EU:T:2012:673, σκέψη 188).
- 139 Επομένως, το γεγονός και μόνον ότι η επιβολή προστίμου για παραβάσεις των κανόνων ανταγωνισμού ενδέχεται να προκαλέσει την πτώχευση της εμπλεκόμενης επιχειρήσεως δεν αρκεί για τους σκοπούς της εφαρμογής της παραγράφου 35 των κατευθυντηρίων γραμμών. Ειδικότερα, η εκκαθάριση μιας εταιρίας δεν συνεπάγεται οπωσδήποτε την εξαφάνιση της οικείας επιχειρήσεως. Η επιχείρηση αυτή καθαυτή μπορεί να εξακολουθήσει να υφίσταται, είτε σε περίπτωση ανακεφαλαιοποιήσεως της εταιρίας είτε σε περίπτωση ολικής εξαγοράς των στοιχείων του ενεργητικού της από άλλο φορέα. Η εξαγορά αυτή μπορεί να πραγματοποιηθεί είτε εκουσίως είτε μέσω αναγκαστικής εκποιήσεως των στοιχείων του ενεργητικού της εταιρίας με συνέχιση της δραστηριότητάς της (απόφαση της 12ης Δεκεμβρίου 2012, Novácke chemické závody κατά Επιτροπής, T-352/09, EU:T:2012:673, σκέψη 189).
- 140 Συνεπώς, η αναφορά που γίνεται, στην παράγραφο 35 των κατευθυντηρίων γραμμών, στην απώλεια της αξίας των στοιχείων του ενεργητικού της εμπλεκόμενης επιχειρήσεως πρέπει να νοηθεί ως αναφορά στην περίπτωση στην οποία η εξαγορά της επιχειρήσεως υπό τους διαλαμβανόμενους στη σκέψη 139 ανωτέρω όρους φαίνεται ελάχιστα πιθανή ή και αδύνατη. Σε μια τέτοια περίπτωση, τα στοιχεία του ενεργητικού της επιχειρήσεως αυτής θα προσφερθούν προς πώληση χωριστά και είναι πιθανόν πολλά εξ αυτών να μη βρουν αγοραστή ή, στην καλύτερη περίπτωση, να πωληθούν σε τιμή σημαντικώς μειωμένη (απόφαση της 12ης Δεκεμβρίου 2012, Ecka Granulate και non ferrum Metallpulver κατά Επιτροπής, T-400/09, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2012:675, σκέψη 98).
- 141 Όσον αφορά το δεύτερο σύνολο προϋποθέσεων, που αφορά την ύπαρξη συγκεκριμένου οικονομικού και κοινωνικού πλαισίου, δι' αυτού νοούνται, κατά τη νομολογία, οι συνέπειες που θα μπορούσε να έχει η καταβολή του προστίμου, ιδίως όσον αφορά την αύξηση της ανεργίας ή την επιδείνωση των οικονομικών κλάδων που ευρίσκονται ανάντη και κατόντη της εμπλεκόμενης επιχειρήσεως (αποφάσεις της 29ης Ιουνίου 2006, SGL Carbon κατά Επιτροπής, C-308/04 P, EU:C:2006:433, σκέψη 106, και της 12ης Δεκεμβρίου 2012, Ecka Granulate και non ferrum Metallpulver κατά Επιτροπής, T-400/09, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2012:675, σκέψη 99).
- 142 Συνεπώς, αν συντρέχουν οι ανωτέρω εκτεθείσες σωρευτικές προϋποθέσεις, η επιβολή προστίμου που ενδεχομένως θα προκαλούσε την εξαφάνιση επιχειρήσεως θα ερχόταν σε αντίθεση με τον σκοπό τον οποίο επιδιώκει η παράγραφος 35 των κατευθυντηρίων γραμμών. Η εφαρμογή της εν λόγω παραγράφου στις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις συνιστά επομένως συγκεκριμένη εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας στον τομέα των κυρώσεων που επιβάλλονται για παραβάσεις του δικαίου του ανταγωνισμού (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, απόφαση της 12ης Δεκεμβρίου 2012, Ecka Granulate και non ferrum Metallpulver κατά Επιτροπής, T-400/09, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2012:675, σκέψη 100).
- 143 Τέλος, όπως επανειλημμένως υπενθύμισε ορθώς η Επιτροπή, στο πλαίσιο δίκης ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, εφόσον η εφαρμογή της παραγράφου 35 των κατευθυντηρίων γραμμών συνιστά το τελευταίο στοιχείο που λαμβάνεται υπόψη κατά την επιμέτρηση των προστίμων που επιβάλλονται για παράβαση των κανόνων ανταγωνισμού οι οποίοι έχουν εφαρμογή επί των επιχειρήσεων, η εκτίμηση

της ικανότητας καταβολής προστίμου των επιχειρήσεων στις οποίες επιβάλλονται κυρώσεις εμπίπτει στο πεδίο της κατά το άρθρο 261 ΣΛΕΕ και το άρθρο 31 του κανονισμού 1/2003 πλήρους δικαιοδοσίας.

- 144 Όσον αφορά την έκταση της δικαιοδοσίας αυτής, υπενθυμίζεται ότι συνιστά έκφανση της εφαρμογής της αρχής της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, γενικής αρχής του δικαίου της Ένωσης που αποτυπώνεται πλέον στο άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και συνιστά, από πλευράς του δικαίου της Ένωσης, το αντίστοιχο του άρθρου 6 της ΕΣΔΑ (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, αποφάσεις της 8ης Δεκεμβρίου 2011, Χαλκόρ κατά Επιτροπής, C-386/10 P, EU:C:2011:815, σκέψη 51· της 6ης Νοεμβρίου 2012, Otis κ.λπ., C-199/11, EU:C:2012:684, σκέψη 47, και της 18ης Ιουλίου 2013, Schindler Holding κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-501/11 P, EU:C:2013:522, σκέψη 36).
- 145 Κατά τη νομολογία, ειδικότερα, δεν προσκρούει στο άρθρο 6 της ΕΣΔΑ το να επιβάλλεται, στο πλαίσιο μιας διοικητικής φύσεως διαδικασίας, μια «ποινή» πρώτα από διοικητική αρχή. Η τήρηση του εν λόγω άρθρου προϋποθέτει όμως ότι η απόφαση διοικητικής αρχής που δεν πληροί η ίδια τις προϋποθέσεις του άρθρου 6, παράγραφος 1, της ΕΣΔΑ υπόκειται σε μεταγενέστερο έλεγχο εκ μέρους δικαιοδοτικού οργάνου που διαθέτει πλήρη δικαιοδοσία. Μεταξύ των χαρακτηριστικών ενός δικαιοδοτικού οργάνου με πλήρη δικαιοδοσία περιλαμβάνεται η εξουσία να μεταρρυθμίσει κάθε σημείο της εκδοθείσας αποφάσεως, είτε το σημείο αυτό αφορά πραγματικά ζητήματα είτε νομικά ζητήματα. Ένα τέτοιο δικαιοδοτικό όργανο πρέπει ιδίως να έχει αρμοδιότητα να εξετάσει όλα τα πραγματικά και νομικά ζητήματα που είναι κρίσιμα για τη διαφορά της οποίας έχει επιληφθεί (απόφαση της 18ης Ιουλίου 2013, Schindler Holding κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-501/11 P, EU:C:2013:522, σκέψη 35).
- 146 Εξάλλου, η έλλειψη αυτεπάγγελτου ελέγχου του συνόλου της επίδικης αποφάσεως δεν αντιβαίνει στην αρχή της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας. Η τήρηση της αρχής αυτής δεν προϋποθέτει απαραίτητως ότι το Γενικό Δικαστήριο, το οποίο οφείλει βεβαίως να απαντήσει στους προβληθέντες λόγους και να ασκήσει έλεγχο τόσο από νομικής όσο και από ουσιαστικής πλευράς, υποχρεούται να προβεί αυτεπαγγέλτως σε νέα πλήρη εξέταση του φακέλου της υποθέσεως (απόφαση της 8ης Δεκεμβρίου 2011, Χαλκόρ κατά Επιτροπής, C-386/10 P, EU:C:2011:815, σκέψη 66).
- 147 Επομένως, υπό την επιφύλαξη των λόγων δημοσίας τάξεως που οφείλει να εξετάσει, τούτο δε ενδεχομένως και αυτεπαγγέλτως, ο δικαστής της Ένωσης πρέπει να προβεί στον έλεγχό του βάσει των στοιχείων που προσκόμισε ο προσφεύγων προς στήριξη των λόγων που προβάλλει, χωρίς να μπορεί να στηριχθεί στο περιθώριο εκτιμήσεως που διαθέτει η Επιτροπή όσον αφορά την αξιολόγηση των στοιχείων αυτών προκειμένου να μη διενεργήσει διεξοδικό έλεγχο τόσο από νομικής και όσο και από ουσιαστικής πλευράς (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, απόφαση της 8ης Δεκεμβρίου 2011, Χαλκόρ κατά Επιτροπής, C-386/10 P, EU:C:2011:815, σκέψη 62).
- 148 Τέλος, ο δικαστής πλήρους δικαιοδοσίας οφείλει, καταρχήν και υπό την επιφύλαξη της εξετάσεως των στοιχείων που του υποβάλλονται από τους διαδίκους, να λάβει υπόψη τη νομική και πραγματική κατάσταση που επικρατεί κατά το χρονικό σημείο κατά το οποίο αποφαινεται, στην περίπτωση που εκτιμά ότι επιβάλλεται να ασκήσει τη μεταρρυθμιστική εξουσία του (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, αποφάσεις της 6ης Μαρτίου 1974, Istituto Chemioterapico Italiano και Commercial Solvents κατά Επιτροπής, 6/73 και 7/73, EU:C:1974:18, σκέψεις 51 και 52· της 14ης Ιουλίου 1995, CB κατά Επιτροπής, T-275/94, EU:T:1995:141, σκέψη 61, και της 5ης Οκτωβρίου 2011, Romana Tabacchi κατά Επιτροπής, T-11/06, EU:T:2011:560, σκέψεις 282 έως 285).
- 149 Βάσει της νομολογίας αυτής και λαμβανομένων υπόψη των επιχειρημάτων που εξέθεσαν οι διάδικοι ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και των πληροφοριών που γνωστοποίησαν οι προσφεύγουσες μετά την επ' ακροατηρίου συζήτηση πρέπει να εκτιμηθεί η συλλογιστική της προσβαλλομένης αποφάσεως.

- 150 Εν προκειμένω, στις αιτιολογικές σκέψεις 562 έως 566 της προσβαλλομένης απόφασης, η Επιτροπή απέρριψε το αίτημα των προσφευγουσών για μείωση του ύψους του προστίμου λόγω αδυναμίας τους προς καταβολή, επισημαίνοντας, κατ' ουσίαν, πρώτον, ότι η μείωση του ύψους του προστίμου δεν θα μείωνε τον κίνδυνο πτώχευσης και, δεύτερον, ότι οι προσφεύγουσες δεν είχαν αποδείξει ότι, μετά από μια πιθανή πτώχευση, τα στοιχεία του ενεργητικού τους δεν θα χρησιμοποιούνταν πλέον στη βιομηχανία και ότι, κατά συνέπεια, η απώλεια αξίας των στοιχείων του ενεργητικού τους θα ήταν σημαντική. Κατά την Επιτροπή, ήταν πιθανό η Heiploeg, ή τουλάχιστον συγκεκριμένος αριθμός εταιριών του ομίλου Heiploeg, να εξαγοραστεί και να εξακολουθήσει τις δραστηριότητές της «as a going concern». Η Επιτροπή έκρινε ότι, εν πάση περιπτώσει, ακόμη και αν τα στοιχεία του ενεργητικού της Heiploeg πωλούνταν μεμονωμένα, τα ως άνω στοιχεία του ενεργητικού θα πωλούνταν σε ανταγωνίστρια επιχείρηση ή σε νεοεισερχόμενο στον τομέα και θα εξακολουθούσαν να χρησιμοποιούνται στη βιομηχανία.
- 151 Πρώτον, οι προσφεύγουσες αμφισβητούν την επιχειρηματολογία της Επιτροπής κατά την οποία η οικονομική τους κατάσταση ήταν ήδη τόσο άσχημη ώστε να υπάρχει ενδεχόμενο πτώχευσης ακόμη και χωρίς την επιβολή προστίμου. Οι προσφεύγουσες επικαλούνται το ενημερωμένο κείμενο μιας εκθέσεως πραγματογνωμοσύνης της 24ης Οκτωβρίου 2012 καταρτισθείσας από ελεγκτικό γραφείο (στο εξής: έκθεση P), η οποία προσκομίσθηκε ενώπιον της Επιτροπής κατά τη διοικητική διαδικασία.
- 152 Συναφώς, επισημαίνεται ότι από την έκθεση P προκύπτει ότι οι προσφεύγουσες ευρίσκονταν ήδη πριν από την επιβολή του προστίμου εκ μέρους της Επιτροπής σε ιδιαίτερος δυσχερή οικονομική θέση η οποία τις είχε οδηγήσει στα όρια της πτώχευσης.
- 153 Η έκθεση P αναφέρει ότι η χωρήσασα τον Ιούνιο του 2012 οικονομική αναδιάρθρωση είχε εξασφαλίσει στις προσφεύγουσες χρηματοδότηση που μόλις αρκούσε, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, για τη διαχείριση των τρεχουσών υποθέσεων.
- 154 Στο ίδιο έγγραφο αναφέρεται, εξάλλου, ότι η αναλογία μεταξύ οφειλών και κέρδους προ τόκων, φόρων, απομειώσεων και αποσβέσεων, η οποία μετρά την ικανότητα της επιχειρήσεως να ανταποκριθεί στις οφειλές της, ήταν ιδιαίτερος υψηλή (16,2 το 2011) και ότι το ως άνω κέρδος προ τόκων, φόρων, απομειώσεων και αποσβέσεων για το πρώτο εξάμηνο του οικονομικού έτους 2012-13 ήταν σαφώς χαμηλότερο των προβλέψεων (0,7 εκατομμύρια ευρώ αντί 3,9 εκατομμυρίων).
- 155 Υπ' αυτές τις συνθήκες, διαπιστώνεται ότι, παρά τα όσα υποστηρίζουν οι προσφεύγουσες, η έκθεση P δεν αποδεικνύει ότι, αν δεν τους είχε επιβληθεί το πρόστιμο, θα είχαν αποφύγει την πτώχευση.
- 156 Είναι μεν αληθές ότι, όπως υποστηρίζουν οι προσφεύγουσες, η επιβολή προστίμου αύξησε τους κινδύνους κηρύξεως σε πτώχευση. Πλην όμως, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 137 ανωτέρω, αφενός, αυτό καθεαυτό το ενδεχόμενο ένα μέτρο λαμβανόμενο από αρχή της Ένωσης να προκαλέσει την πτώχευση ή την εκκαθάριση επιχειρήσεως δεν απαγορεύεται από το δίκαιο της Ένωσης.
- 157 Αφετέρου, για τους σκοπούς της εφαρμογής της παραγράφου 35 των κατευθυντηρίων γραμμών, δεν αρκεί να αποδειχθεί ότι η εμπλεκόμενη επιχείρηση θα κηρυχθεί σε πτώχευση σε περίπτωση επιβολής προστίμου. Κατά το γράμμα της ως άνω παραγράφου, πρέπει να υπάρχουν «αντικειμενικ[ές] αποδείξε[ις] ότι η επιβολή του προστίμου [...] θα έθετε ανεπανόρθωτα σε κίνδυνο την οικονομική βιωσιμότητα της εμπλεκόμενης επιχείρησης και θα οδηγούσε στην απώλεια της αξίας στοιχείων του ενεργητικού της», πράγμα που δεν συμβαίνει κατ' ανάγκη σε περίπτωση πτωχεύσεως των εταιριών που εκμεταλλεύονται την εν λόγω επιχείρηση (βλ. σκέψη 138 ανωτέρω).
- 158 Επομένως, ορθώς εκτίμησε η Επιτροπή ότι η μείωση του ύψους του προστίμου δεν θα μείωνε τον κίνδυνο πτωχεύσεως.

- 159 Δεύτερον, ούτε το επιχείρημα των προσφευγουσών ότι η καταβολή του προστίμου θα προκαλούσε απώλεια σημαντικού μέρους της αξίας των στοιχείων του ενεργητικού της επιχειρήσεως δικαιολογεί τη συνεκτίμηση της ικανότητας πληρωμής των προσφευγουσών προκειμένου να μειωθεί το πρόστιμο που τους επιβλήθηκε.
- 160 Συναφώς, επισημαίνεται ότι η λογιστική αξία της Heiploeg, που ανερχόταν στα 178 εκατομμύρια ευρώ βάσει της εκθέσεως P, είχε υπολογισθεί στις 31 Μαρτίου 2012, δηλαδή σχεδόν δύο έτη πριν από την πτώχευση της επιχειρήσεως, που επήλθε κατά τα τέλη Ιανουαρίου 2014. Κατά συνέπεια, δεδομένων των οικονομικών δυσχερειών της Heiploeg, δεν αποκλείεται η λογιστική αξία της να ήταν χαμηλότερη κατά τις αρχές του 2014, τη στιγμή της πτωχεύσεώς της.
- 161 Είναι μεν αληθές ότι, όπως υποστηρίζουν οι προσφεύγουσες, η έκθεση P είχε διαπιστώσει ότι η αξία των στοιχείων του ενεργητικού της επιχειρήσεως θα μειωνόταν κατά 50 % σε περίπτωση πτωχεύσεως και ότι από τις πληροφορίες που γνωστοποίησαν οι προσφεύγουσες μετά την επ' ακροατηρίου συζήτηση προκύπτει ότι το συνολικό προϊόν της πώλησεως των διαφόρων στοιχείων του ενεργητικού της Heiploeg μετά την πτώχευσή της ανερχόταν σε ποσό μικρότερο των 70 εκατομμυρίων ευρώ.
- 162 Επισημαίνεται όμως ότι, τόσο από την έκθεση των συνδίκων πτωχεύσεως όσο και από τις πληροφορίες που παρεσχέθησαν από τις προσφεύγουσες μετά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, προκύπτει ότι ένα σημαντικό μέρος των επίμαχων στοιχείων του ενεργητικού, όπως ιδίως η μονάδα επεξεργασίας στο Zoutkamp (Κάτω Χώρες), ανελήφθησαν από αγοραστές που εξακολουθούν την εκμετάλλευση της επιχειρήσεως στον τομέα της επεξεργασίας και εμπορίας γαρίδων της Βόρειας Θάλασσας.
- 163 Κατά συνέπεια, η εκκαθάριση της Heiploeg δεν είχε ως συνέπεια την εξαφάνισή της. Απεναντίας, αυτή καθαυτή η Heiploeg εξακολούθησε να υφίσταται, καθόσον η εκμετάλλευσή της συνεχίστηκε από άλλους φορείς.
- 164 Υπ' αυτές τις συνθήκες, παρά τα όσα υποστηρίζουν οι προσφεύγουσες, τα στοιχεία του ενεργητικού της εμπλεκόμενης επιχειρήσεως δεν απώλεσαν την αξία τους λόγω της επιβολής του προστίμου, κατά την έννοια της παραγράφου 35 των κατευθυντηρίων γραμμών.
- 165 Τρίτον, όσον αφορά τα επιχειρήματα των προσφευγουσών περί ιδιαιτερότητας του κοινωνικού και οικονομικού πλαισίου εντός του οποίου λειτουργούσαν, επισημαίνεται ότι η προσβαλλόμενη απόφαση δεν περιέχει σχετική ανάλυση.
- 166 Πάντως, εφόσον η Επιτροπή ορθώς έκρινε, όπως επισημάνθηκε στις σκέψεις 150 έως 164 ανωτέρω, ότι δεν πληρούνταν το πρώτο σύνολο σωρευτικών προϋποθέσεων για μείωση του προστίμου λόγω αδυναμίας καταβολής του, δεν υπέπεσε σε πλάνη καθόσον εκτίμησε ότι παρείλκε η εξέταση του δευτέρου συνόλου προϋποθέσεων.
- 167 Εν πάση περιπτώσει, μολονότι είναι αληθές ότι η έκθεση P προέβλεπε ότι η πτώχευση της Heiploeg θα συνεπαγόταν απώλεια θέσεων εργασίας και επομένως αύξηση του ποσοστού ανεργίας σε ολόκληρη την επαρχία Groningue (Κάτω Χώρες), στην πραγματικότητα πάντως από την έκθεση των συνδίκων για την πτώχευση προέκυπτε ότι η ανάληψη των δραστηριοτήτων της Heiploeg από άλλο φορέα, η οποία συνεπαγόταν τη διατήρηση της έδρας της επιχειρήσεως και της μονάδας επεξεργασίας στο Zoutkamp, επέτρεπε να διατηρηθούν σε μεγάλο βαθμό η τοπική απασχόληση, καθώς και αγορές διαθέσεως για περίπου 200 αλιείς γαρίδων.
- 168 Βάσει του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων, πρέπει να συναχθεί ότι οι προσφεύγουσες δεν απέδειξαν τη συνδρομή των προϋποθέσεων ώστε να τύχουν μείωσης του προστίμου λόγω της υποτιθέμενης αδυναμίας τους να καταβάλουν το πρόστιμο κατά την έννοια της παραγράφου 35 των κατευθυντηρίων γραμμών. Ως εκ τούτου, ο τρίτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

169 Από το σύνολο των ανωτέρω προκύπτει ότι, εφόσον κανένας από τους λόγους τους οποίους προέβαλαν οι προσφεύγουσες προς στήριξη του ακυρωτικού και του μεταρρυθμιστικού τους αιτήματος δεν είναι βάσιμος, η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

170 Κατά το άρθρο 134, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι οι προσφεύγουσες ηττήθηκαν, πρέπει να καταδικαστούν στα δικαστικά έξοδα, σύμφωνα με το σχετικό αίτημα της Επιτροπής.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (ένατο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Απορρίπτει την προσφυγή.**
- 2) Καταδικάζει τις Goldfish BV, Heiploeg BV, Heiploeg Beheer BV και Heiploeg Holding BV στα δικαστικά έξοδα.**

Berardis

Czúcz

Popescu

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 8 Σεπτεμβρίου 2016.

(υπογραφές)

Περιεχόμενα

Ιστορικό της διαφοράς	2
Η προσβαλλόμενη απόφαση.....	3
Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων.....	6
Σκεπτικό	7
Επί του πρώτου και του δευτέρου λόγου ακυρώσεως, που αντλούνται από παράβαση του άρθρου 101 ΣΛΕΕ και του άρθρου 2 του κανονισμού 1/2003 λόγω της χρήσεως από την Επιτροπή, αντιστοίχως, κρυφών μαγνητοφωνήσεων και σημειώσεων σχετικά με τις μαγνητοφωνήσεις αυτές.....	7
Επί της νομιμότητας της χρήσεως κρυφών μαγνητοφωνήσεων τηλεφωνικών συνδιαλέξεων και σχετικών με αυτές σημειώσεων προς απόδειξη της διαπράξεως παραβάσεως του άρθρου 101 ΣΛΕΕ ..	8
Επί της αξιοπιστίας των σημειώσεων που αφορούν τις τηλεφωνικές συνδιαλέξεις και επί της συμμορφώσεως της Επιτροπής στο σχετικό βάρος αποδείξεως	14
Επί του τρίτου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από το ότι η Επιτροπή κακώς αρνήθηκε να λάβει υπόψη την αδυναμία των προσφευγουσών να καταβάλουν το πρόστιμο, κατά την έννοια της παραγράφου 35 των κατευθυντηρίων γραμμών	19
Επί των δικαστικών εξόδων	25